

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

N.º 64 * DO 1 AO 7 DE XULIO DE 1979 * 30 PTAS.

"Declaración" dun fascista
O QUE FIXEMOS

MADRID TEN NOVO PRESIDENTE

PAXINA 3

MEDIO AMBIENTE:
Imos quedando sen ar,
sen auga, sen terra...

PAXINAS 8 e 20

ESPAÑA
Os mil fraudes de
Don Juan de la Cierva
PAXINA 13

Gonzalo de la Huerga:
é lexitimo ser
un xuez galego

PAXINA 7

en poleiro alleo

A NOSA TERRA 2

ARIOS

En "La Voz de Galicia" de xoves, 24 de maio, publicase a reseña biográfica do presidente electo en Alemania Federal: "Con la elección del profesor Karl Karstens, accede a la presidencia de la Alemania Federal un claro exponente de latradición conservadora germana... Tras el acceso de Hitler al poder, Karstens ingresó en el partido nacionalsocialista con el fin —confesaría semanas atrás— de poder proseguir sus estudios en la universidad. Enemigo declarado de la normalización con los países del Este y defensor ardiente de la reunificación alemana...".

Facerse nazi pra facer unha camisa é sen dúbida unha conducta digna da moral e da ética "democrática" ao uso no "mundo libre". A esto é ao que

se refire Suárez cando con "allanamiento de morada" extra sen pedir permiso nas nosas casas forzando o televexo, co fin de "facer gala do engado que atesoura" e fálanos de paso dos valores do modelo occidental europeo, regañando os dentes sen que se saiba se é pra nos caír simpáticos ou que ameaza con trabar.

"ALCALDE PUEBLERINO"

En carta aberta ao director de "El Correo Gallego" de sábado dia 26, o correspondente no Pobo do Caramiñal fai unhas matinadas arredor da denominación da vila: "...Y en Galicia, los lugares, las aldeas, las parroquias, las comarcas y los pueblos del litoral y de la montaña tienen sus propias peculiaridades, y no se pueden meter todos los nombres bajo un mismo prisma idiomático, ni al porque sí del cambio de nombre, parodiando a cualquier estado tribal del África subdesarrollada.

Por ello, sr. Director, yo le preguntaría por medio de Vd. a la docta Comisión de Toponimia si la traducción PUEBLA igual a Póboa o Póvoa es literal, libre, personalista, macarrónica o simplemente un barbarismo muy de cara a la galería patriota... hay archivos, hay libros sobre nuestra Historia, hay tradiciones orales, hay canciones populares, que, formando parte del patrimonio musical popular de Galicia, se escuchan en todas las romerías; en fin, hay raíces en cualquier parte de nuestro municipio para encontrar su nombre".

Afortunada comparanza a do autor desta epístola coa "África

tribal" e subdesenrolada, que a caraxe do sonado alcalde da Póvoa contra do nome galego da vila semella propia de "afrikanders" de Rhodesia ou de Sudáfrica. Craro que un alcalde "pueblerino" non lle chega á soa do zapato a un xefe Mandinga, que, polo menos, sal no televexo.

DENUNCIAS

"Los concejales del ayuntamiento de Vivero Francisco Luis Rodríguez Guerrero e Ignacio Jacinto Hernando Nuevo, ambos del Bloque Nacional-Popular Galego, han sido denunciados por el jefe de la Policía Municipal, José Iglesias Sánchez, ante el alcalde de la villa.

La denuncia ha sido presentada... ante la presunta participación de los ediles en el cambio de rótulos en varias calles de la villa, a las que dieron distintos nombres, con ocasión de la celebración del "Día das Letras Galegas".

Por su parte, la Corporación Municipal, por mayoría absoluta, acordó requerir a los mencionados concejales para que procedan a retirar los carteles. "El Correo Gallego". Martes, 22 de maio.

Non nos queda más que pregarlle ao poeta que vai adubando toneladas e toneladas de cantos rodados pra alleados e colonizados, que boa falla fai para atratar os próximos catro anos de xestión municipal.

BUTAFUMEIRO

"El Correo Gallego" de sábado dia 26, recolle o discurso do alcalde de Santiago Souto Paz, durante a visita a esta cidade de Diplomáticos do Círculo de Madrid: "En este Camino de Santiago, que ha unido a Europa a través de diversos países, está también la idea de Europa que queremos todos que vaya adelante. Esta idea de Europa es algo más que una Europa económica, sino la Europa actual y la Europa de las ideas... Santiago de Compostela, ciudad espiritual, ciudad pobre económicamente, es sin embargo una ciudad punto de arranque para una interrelación nueva del mundo de las ideas, de la unión de todos los pueblos en unas ideas que se enraizan en el pasado".

Polo Camiño de Santiago chegou o contacto cultural con Europa e hastra a prosperidade

material sobre todo de Compostela, e nesta situación, o perfumar a Catedral do Apóstol pra evitar os fedores, emanación das chagas e a porcada acugulada polos pelegrinos ao longo do esforzado viaxe era un acto piadoso e purificador. Pero se, como pretende o alcalde de Santiago, escomenza a pelerina Galicia da "idea europea", dos monopolios europeos con centrais nucleares e celulosas baixo do brazo, con proyectos pra arruinar a nosa pesca e a nosa agricultura, se se nos veñen encima Lady Thatcher, "a doncela de ferro", Karstens, flamante presidente nazi, e demás ilustres apestados, non varriaber botafumeiro que valla.

Un paso adiante

A NOSA TERRA conta hoxe con máis de 4.000 suscriptores pero necesitamos conseguir entre todos 1.000 novas suscripcións. Colabore coa prensa galega, faga un suscriptor pra A NOSA TERRA!

Estado: Suscripción semestral, 800 Ptas. Suscripción anual, 1.500 Ptas.— EUROPA: Anual, 1.900 Ptas. Semestral, 1.000 Ptas.— AMERICA: Arxentina, Uruguay, México, etc. Anual, 2.600 Ptas. Semestral, 1.325 Ptas.— U.S.A., Puerto Rico: Anual 2.350 Ptas. Semestral, 1.200 Ptas.

Nome	
Profesión	
Endereço	
Poboación	
Provincia	
Desexo suscibirme ao periódico galego semanal A NOSA TERRA	
por un ano ☐ por seis meses ☐	
☐ Envio o importe (cheque ☐ xiro postal ☐ transferencia ☐)	
a ☐ cc ☐ de 197	

Novo nº. da conta no Banco Pastor de Santiago: 106.735

**PIDA OS NUMEROS ATRASADOS QUE
LLE INTERESEN, ENVIANDO O IMPORTE EN SELOS DE CORREOS.
Agasalle a un amigo cunha COLECCION
ENCUADERNADA de A NOSA TERRA
dende o número 0 ao 26.**

O precio é somente de 1.200 pesetas,
incluidos gastos de remesa.

"A NOSA TERRA", EN MADRID

PLAZA CASTILLA (esquina a Agustín de Foxá). CUATRO CAMINOS (entre Bravo Murillo e J. García Morato)

ARGUELLES (entre Alberto Aguilera e Princesa)

MONCLOA (salida Isaac Peral)

CIBELES 1 (Paseo del Prado)

CIBELES (Paseo subterráneo)

PL. INDEPENDENCIA (Puerta de Alcalá) (frente ao número 10)

PL. INDEPENDENCIA (Puerta de Alcalá) (frente ao número 3)

PL. ROMA (Manuel Becerra) (esquina Ramón de la Cruz)

PUERTA DEL SOL (saída Montera)

Galería Sargadelos (Calle Zurbano)

A. Cultural "LOSTREGO" (Calle Barquillo, 18 cuarto)

RASTRO (Carlos Arniches)

"O pueblo considerao un inútil, non fixo nada cando estivo de alcalde, estivo na presidencia da Cooperativa vinícola, a entidade máis importante de todo Valdeorras, con 750 socios, e por 48 horas non a embargan, porque, asegún se dixo, non pagaba as amortizacions". O que tamén se decía é que os fondos destinados a amortizar os débitos da cooperativa fan para a Caixa de Aforros, onde estaba un irmán do señor Quiroga, que se viu posto na rua desque se fixeron públicos os manexos do célebre "Caito", director da de Ourense. De calqueira xeito, o irmán do señor Quiroga deseguida arranxou un emprego de confianza no "Banco Occidental" da Rúa, más conocido popularmente como "o Banco de Cabanillas".

MADRID TEN NOVO PRESIDENTE

Médico, por tradición familiar, tén sona de bo profesional, inda que desde empezou a adicarse aos negócios, a sua consulta é unha "sáa de espera". Os negócios son maiormente un par de granxes de poñedoras da rede UTECO e a fábrica de chocolates anomeada "H. Granel".

Don José Quiroga, de 58 anos, vén de ser proposto polo partido gubernamental, UCD, pra candidatarse a presidencia da Xunta de Galicia, e toda a prensa fala del como virtual presidente. A sua talla política rai no anonimato mais absoluto, inda que tén como dato fiable ser un dos homes de Euloxio Gómez Franqueira, co que trabou relación a traveso dunha antigo secretario do axuntamento da Rúa, Victorino Núñez, hoxe presidente da Diputación ourensá.

AS VIRTUDES: LERIA E PRESENCIA

"Hay que dejarse de romanticismos", decía habitualmente don José Quiroga cando alguém falaba o noso idioma nalgúnha xunta de calisquer institución local, e quizabes por eso, el sempre foi español-falante. Pero os tempos mudaron formalmente, e hoxe non é raro o escoitalo utilizar en público o noso idioma, e aproveitar a fondo a sua abondosa leria, que, xunto coa sua presencia física, deben ser as únicas características personais polas que se ve aupado, nestes intres, a ostentar a representación do organismo preautonómico. Senador de UCD por Ourense, nas duas lexislaturas, hai quen di que estivo arrimado á esquerda española (PSOE), andivo despois

BLANCO

BLANCO

Un que se vai, outro que entra. O que importa e servir ben.

por APO ("Acción Popular Orensana"), e xa definitivamente, significouse como obediente e grisallo ucedista.

Designado Conselleiro de Sanidade da Xunta de Galicia, vén de presentar casualmente hai uns días un programa de reforma sanitaria pra Galicia, mentres na sua comarca non deixou de haber manifestacións populares por mor dunha Residencia completamente equipada que fica ser funcionar no Barco de Valdeorras, e mesmo sendo A Rúa e Petín, con 9.000 habitantes, unha das zonas máis

abandonadas sanitariamente, onde non hai nen un mal consultorio, porque, asegún declarou el mesmo, mentres acompañaba ao Ministro de Sanidade na sua visita a Galicia hai uns meses, "alí non fai falla".

No capítulo de anécdotas personais, hai quen di que recetou ás veces en papel de sacos de pienso, e que un bo día, ao rematar un partido de fútbol, ao mellor porque non lle caírou ao seu gosto o árbitraxe, zorregouille unha labazada (polo menos) ao colexiado.

Xa no seu día, cando o 11 de

abril se constituía a porta pechada a Xunta de Galicia, manifestamos que os conselleiros da mesma, "se nalgas destacañan é na mediocridade de cara á opinión pública", opinión que podemos facer extensiva, de lei, ao futurible presidente, don José Quiroga, á medida, polo demais,

do proceso autonómico que o Estado español tén artellado pra o noso país. Recollendo outra volta o que deciamos no número 12 de A NOSA TERRA, hai algo más dun ano, referíndonos a esta fórmula de descentralización administrativa que significa

a autonomía, "incluso polas persoas que a integran, vai resultar difícil non prever, dende xa, a sua inoperatividade, agás pra dar corpo a un programa estrictamente oficialista".

CADRO NEGRO

Despois de tantos anos de oposición á central nuclear e das manifestacións nacionalistas e populares decindo "NON", ainda hai quen sal á rua pedindo ambigüamente somentes unha moratoria dalgúns anos.

CADRO BRANCO

Os axuntamentos de Castro de Rei (Terra Chá-Lugo) e máis Bueu (Península do Morrazo-Pontevedra) manifestáronse por unanimidade contra da instalación da central nuclear de Xove.

Edita: Promocións Culturais Galegas, S.A.

Comisión de Fundadores:
Acosta Beiras, Xoaquín.
Fontenla Rodríguez, Xosé Luis.
López Gómez, Felipe Senén.
Mórales Quintana, Xosé Enrique.
Varela García, César.
Directora: Margarita Ledo Andión

A NOSA TERRA

PERIODICO GALEGO SEMANAL

Redactores e Colaboradores: Xosé Ramón Pouso, María Alonso (España), Carlos Durán (Londres), Antón L. Galocha, Lois Celeiro, Marita Otero, Pablo Viz, Paco Arrizado, Fernando Franco, Ignacio Briset, Suso Piñeiro, Guillermo Pérez, F. Cusí, Emilio Veiga (Países Catalanes), P. Iparaguirre, Maiadé (Euskadi),

Diseño e Confección:
Pepe Barro

Fotografía: Brais, Xurxo Fernández, Fernando Bellas

Dibuxos: Xaquín Marín, Xulio Maside, Alfonso Sucasas, Xurxo Fernández

Redacción e Administración:
Troia 10-primeiro Santiago
Teléfonos:
Redacción: 582681
Administración (de 10 a 14):
582613

Imprenta: "La Región, S.A." Offset C. Quiroga, 11-15. Ourense
Dep. Legal: C-963-1977

Distribución: A Coruña: A. González. Santiago: Prensa Nacional. Ferrol: Distribuciones Velo. Pontevedra: Librería Cao. Vigo: Distribuidora Vírgenes. Bilbao: Distribuidora Vasca, Telf.: 4231933. Lugo: Souto. Ourense: Vda. de Lisardo. Barcelona: F. Rafael Artal, Telf.: 2433658.

MUROS

A UCD DIMITE

A UCD de Muros costáralle moito traballo compoñer a candidatura prás municipais, e sobor de todo buscar unha persoa axeitada pra encabezar a lista. Ao final dí posto a Manuel Fernández Lamela, persoa ben vista en Muros e que podería arrecadar boa cantidade de votos, como así resultou ao conseguir sair alcalde. E tiña estampa de moderado, hastra o PSOE tentou metelo na sua candidatura. Pro Muros ao cabo de dous meses de axuntamento de elección popular tén o seu revolto de todo. O señor Fernández Lamela dimitiu hai uns días nun pleno no que se estaba a votar unha resolución do Gobernador con respecto a un concello que tiña a sua situación dentro do axuntamento nada crara.

OS ANTECEDENTES DA DIMISIÓN

Esto foi o momento definitivo, pro hai que remontarse a moito antes pra ver un pouco as diferencias que se daban entre o alcalde e a UCD. Seica a este alcalde lle prometeran que ia ir de diputado provincial, e cando logo non lle deron ese posto, estivo xa a piques de dimitir. Logo parece que a intervención de homes fortes na UCD, coma Meilán Gil e hastra parece que o chamou o propio Arias Salgado, parece que o convenceron de seguir, posiblemente baixo outra promesa. Hai más aspectos xa doutro tipo que o poideron obrigar a dimitir, ou que polo menos terían a sua influencia, coma é o caso de que a situación na Lonxa tiña abundas irregularidades e un posible fraude

podería saltar en calquier momento por non existir ningún tipo de fianza pra quem vende o peixe e ve que se ao que llo compra se lle ocorre desaparecer, el queda sen nada a que agarrarse. Pro posiblemente señan as presións que tiña desde arriba e abaxo cara ao enfoque dos diversos problemas. E moi craro o feito de que nun axuntamento que pode dominar todos os plenos vaian dando luz verde a causas tan en contraste coa línea da UCD como é o caso de pronunciarse contra da central de Xove cando eles os que están promovendo a enerxía nuclear. Por eso parecen saltar craramente a vista as diferencias entre a candidatura de Muros e a liña que a UCD leva.

O CASO DO CONCELLAL

O caso que colmou o a

PABLO VIZ

O axuntamento de Muros anda revolto; na UCD hai diferencias e a candidatura dimite.

dimisión foi o da concellal do antigo réxime, que pretendía ocupar unha praza nunha convocatoria pra funcionarios do Axuntamento. Anteriormente viña exercendo o cargo de "Divulgadora Rural de la Sección Femenina" cargo polo que cobraba e polo visto cobra con cargo ao presupuesto municipal. Primeiro, xa non se entende como o axuntamento sigue subvencionando un cargo que xa non existe, e no axuntamento seique se preguntou e ningúen o quixo respostar, e logo, no que respecta a convertirse en novo funcionario, tampouco tén senso, pois non cumple ningún dos requisitos básicos, porque non era contratada (se o fora entón non podería desenvolver o cargo

de concellal), tampouco é a mesma categoría a de concellal e a de funcionario, e como últimas condicións que tampouco cumple, está a falla de cotización á Seguridade Social por parte do axuntamento, que non se atopa en nómina na data do decreto. Boeno, pois pesie a todo este tipo de razóns, ela está no axuntamento sen que ningúen saiba quen a deixou entrar. Os concellais do Bloque fan xestión no axuntamento pra rexeitar esta situación, e como o pleno se manifestan a favor desta incompatibilidade, é cando, tras conversas de amigos puidentes, chega o aviso do Gobernador negando a validez das resolucións do axuntamento e dandolle a razón á concellal. Precisa-

mente o día vintecinco, cando se estaba votando no Pleno a resolución do Gobernador, votación que non podía dar votos en branco por previo acordo foi no momento de aparecer o primeiro voto en branco cando o alcalde ergúndose, dimitiu. A votación, polo que trascendeu despois, parece que se apoña á resolución gubernativa, co que aparece unha mostra máis de diferencias da candidatura da UCD co propio partido.

Ao día seguinte de dimitir o alcalde, dimitiu tamén o segundo tenente de alcalde. E estes días falábase por Muros que estaban a piques de dimitir outros moitos concellais dos nove que ali quitou a UCD.

Unidade, pero menos

Nalgúns plenos municipais, e xa falabamos o outro día dalgúns casos, estase a amosar a coerencia e fiabilidade de certas "alternativas". Na acta do último pleno de Bueu, que conta con 7 concellais da UCD, 4 do PSOE, 2 de UG e 4, entre eles o alcalde, do BN-PG, quítanse mostras realmente sabrosas. Había varias mociones, das que somente a da restauración da toponimia municipal e máis unha a prol do rexeitamento da central nuclear de Xove acadrían a unanimidade. Noutra delas, sobre a colocación da bandeira galega exclusivamente

no balcón municipal, todas as forzas, agás o BN-PG, autor da ponencia, rexeitárona por "anticonstitucional", acordando que ondeara acarón da española, "en pleno de igualdad". Noutra, relativa á oficialización do idioma galego, e previa a retirada do salón da UCD, que non quixo participar na votación, todos os concellais do Bloque, máis un do PSOE e un de UG votaron a favor. O que non lle quitou que noutra moción contra do Decreto de Bilingüismo, fora precisamente o mesmo concellal de UG que votara a prol da oficialización, Angélico Luis Vidal Mauricio, quen votara en contra da

moción, ou seña, a favor do decreto.

Os demás concellais, os 4 do BN-PG, 3 do PSOE, e o de UG Xosé Ramón Domínguez Tojo, votaron contra o Decreto. Pero inda fa rematar eiquí o remexido; o concellal Tojo, do que as posturas de seguidísimo da UCD parece que son do dominio público, votou co partido do Gobernador contra certas "Normas sobre ordenación complementarias de construcción", craro que o pai do concellal parece ser que é constructor.

O público, que foi moi seica o pasaou bárbaro.

O noso yogur

Galego enxebre. Por berce e carauter. Fresco e sano coma nosa natureza. De puro leite de vacas galegas, das que soio saben de prados o aire ceibe. Yogur Rueda, natural e con fróitos Feito en Lugo por "Lácteos Rueda" ó gusto de toda Galiza. Agora, con novos envases, más axeitados. E con meirande sabor galego na cara, que no corpo. Dende o comenza son coma Galiza os escolle. "O noso yogur" dínmos. De galego a galegos, gracias. Entendémonos.

Os Rueda viven saudade.

TALLERES NOS

MECANICA DO AUTOMOVIL
MOLINO, 47 / VERDUN
BARCELONA

FAGA UN
PEQUENO
ANUNCIO NUN
SEMANARIO
AMIGO

A NOSA TERRA

BOIRO

AS DESATENCIONES SANITARIAS

Hai tres meses máis ou menos que no axuntamento de Boiro e nos arredores declarouse un foco de meninxitis que dá xa un balance de varios mortos e uns trinta enfermos dos que non se sabe aínda como será a súa recuperación final. Dentro de todo o Estado, a meninxitis dá en Galicia o máis alto porcentaxe de afectados, e dentro de Galicia vén sendo concretamente o axuntamento de Boiro onde máis casos hai.

O NEGOCIO DO AMBULATORIO

A situación sanitaria de toda a zona é realmente mala. Un piso na vila de Boiro, cun despacho pra cada médico e con pouco máis de mesas e sillas vén cubrindo as funcións de ambulatorio, e así lle chaman por alí, pro en realidade pouco máis labor desenrola que a de despacho de recetas. Tén noutante untransfondo dos que a Seguridade Social nos tén tan afetos; o enfermo que se vai consultar pola Seguridade Social remata no consultorio particular dalgún dos médicos do devanido ambulatorio. 'Non é que non teñan uns Raíos X no

Este piso vén sendo o ambulatorio, pro non fai funcións más que de despacho de recetas e de captación de clientes pra os despachos privados.

ambulatorio', decíanos, "a verdade é que non hai nin unha sinxela lamparíña pra que che poidan ver a boca". Resulta, pois, un negocio moi rentable pra algún médico, pois se tén que facerlle unha consulta gratuita, ou algún análisis ou radiografía, a un paciente, sacalle os seus correspondentes cén pesos mandando á sua consulta.

O "ambulatorio" parece ser que tén catro médicos, e do director médico, J. M. Toucedo

Lorenzo, faláronnos moi mal ou non nos quixeron falar polas malas atencions que reciben del: "será o director da clínica, pro a fama que tén por eiquí é moi mala", decían unha muller das que padeceu na familia o caso da meninxitis. "En realidade eiquí non hai médicos" decían outra muller, e engadía "valos buscar e non queren ir hasta a tua casa, sabendo que se vas alí é por que o caso o require, ou din que están ocupados, e ainda porriba hainos que se non os vas buscar cun coche fanche pagarles o tasi, cando e sua a obriga de se desplazar".

A xente non falou ben e está contenta máis que co pediatra D. Francisco Blanco Míguez, que concretamente no caso da meninxitis "non dubidaba de nos mandar a Santiago pra ter seguranza absoluta". Ademais a non ser que xa saira, como esteña na casa, disque está sempre disposto pra sair, señá a hora que señá ou señá a onde señá.

A DENUNCIA DA SITUACION

Todas estas condicions sanitarias levan a AN-PG de BOIRO a denunciar a situación, e pra facer unha revisión da situación, esixeselle que presente unha pila de firmas ao tempo de facer a solicitude, cousa que resulta paradoxica cando e moi conocida a existencia deste foco meninxítico. Ao mesmo tempo, a citada organización nacionalista culpa ás autoridades competentes das irresponsabilidades cometidas na zona, esixindo tamén medidas rápidas que crarexen un pouco esta situación.

A xente non se lle di nada; están sin saber de onde poden chegar os virus, e pénsease pola vila que polo menos deberían ter bos análisis da auga que beben e que houbera unha persoa competente coidándose desta función, pois polo visto a que o fai agora ten outras labores e non está capacitada.

Os nenos, neste da meninxites, os máis afectados.

X. FERNANDEZ

crónica política

O presidente Rosón, asegún as noticias que últimamente se están recollendo, leva camiño de ser defenestrado como cabeza da Xunta de Galicia, vítima dunha operación artellada dentro do mesmo partido —UCD— ao que el, de momento, pertence. Resulta craro que ao partido do Goberno servialle nun intre determinado, tendo en conta que era a persoa que podía dar cara ao pobo galego —peso aos avatares dos seus antecedentes— unha imaxe de certa preocupación galeguista sentimental. Agora vai ser sustituido por un persoero anódino, político de aluvión, estreitamente vinculado ao caciquismo ourensán baixo o tutelaxe de Franqueira. Se non abondaran as reiteradas denuncias que fixemos dende estas páxinas dos procesos autonómicos como sinxelas maniobras coloniais, vennolo demostrar o sistema seguido prá renovación do organismo preautonómico galego. A candidatura de Quiroga naceu dunha xuntanza dos parlamentarios ucedistas en Madrid. Está fora de toda dúbida, xa que logo, que a Xunta de Galicia non é unha institución ao servicio dos nosos intereses nacionais, senón organismo que pretende apuntalar a dependencia do país. A UCD, apurándose a tirar pola borda a careta de Rosón, non se lle veñen as coores por amosarnos outro cacho da súa faciana de partido antigalego e reaccionario, coa presidencia de Quiroga.

A COMPOÑENDA AUTONOMICA: OUTRA MOSTRA

Este partido, afeto a xogar á demagogoxia co beneplácito da comparsa españolista que vexeta en Galicia, tivo enredada á oposición chamada de esquerdas en elaborar un Estatuto que agora Arias Salgado califica de anticonstitucional. Ben nos decatamos de que un goberno auténticamente galego somente pode estructurarse dende a efensa intransixente da soberanía nacional, e que o primeiro que deberán facer eses partidos que participaron na redacción do Estatuto —por máis que non teña nada de "nacional ni progresista", tal como paradoxicamente pretenden— foi rexeitar no seu día a Constitución. Pero o que máis nos chama a atención é que o proyecto inicial seña posto en tela de xuicio polos mesmos que participaron na "Comisión dos 16". A conclusión que nos caibe deducir, ante esta postura, é o que tantas veces denunciamos: que todos os implicados na compoñenda autonómica non foron guiados por outro obxectivo que o de embauclar e frenar o avance da conciencia galega cara a sua liberación nacional.

PROLONGARNOS A AGONIA

Hai poucos días que máis de dez milloiros de persoas, procedentes de puntos deversos de Galicia, acudiron a Xove pra oponerse á instalación en Regodela dunha central nuclear. Esta marcha foi convocada pola AN-PG e secundada por todas as organizacións que integran o Movemento Nacional-Popular Galego. A postura foi crara, de oposición rotunda a unha central que en nada vai favorecer ao noso desenvolvemento económico, e, pola contra, aumentará os riscos contaminantes derivados deste sistema de producción enerxético. Agora, partidos políticos que apenas se levan preocupado deste problema, e que a sua única representación dimana de valeiras conversas de salón, propónense levar adiante unha mobilización a prol da moratoria. Ou seña, que o que tales partidos pretendan é prolongarnos a agonía. Que non se trabuquen: Galicia díxolle non á central nuclear o 10 de abril de 1977 e o 20 de Maio pasado. E seguirallo decindo pesie a connivencia coaciliadora cos monopolios de toda a grupuscillada sucursalista.

OS QUE MOVEN OS FIOS

No pasado fin de semá reproducíronse os atentados violentos na capital do Estado español. Chama principalmente á atención o perpetrado na cafetería "California 47". Ningún dos partidos que se apuraron a condenar o terrorismo, tanto dentro coma fora do Parlamento, tivo interés en denunciar aos verdadeiros autores destes atentados. Resulta cada vez máis evidente que os que moven os fíos responden aos dictados dunha ben planificada estratexia reaccionaria, e frecuentemente amparados na impunitude de certos organismos do Estado. Este aspecto foi o que se lle esqueceu denunciar a todos os líderes que se arrogan o papel de oposición parlamentaria, e que pola tan consensuada concordancia coa postura gubernamental, ben nos puiden lembrar as Cortes do franquismo.

Castelao nunha rua... da emigración

Os galegos de Trintxerpe montaron este ano unha semá das letras galegas que quen nola dera pra moitas, por non decir todas as poboacións do propio país. O día 11 pasado, propuxeronlle ao pleno municipal o darlle o nome de Daniel Castelao á principal rua do "Poblado" de Trintxerpe. A moción aceptouse, e en breve se levará ao efecto.

O día 12, nunha rúa céntrica, colocouse unha gran pancarta de lado a lado coa lenda "Non ao decreto de bilingüismo. Idioma galego, idioma oficial". E o 19, o gran Festival "Día das Letras Galegas", no que o bertsolari J.A. Artze recitou un poema dedicado á problemática galega; actuou o cantante Iñaki Eizmendi, os gaiteiros "Buxo", a cantante Pilocha, e a presentación do grupo de emigrantes "Ceibe"; o festival estivo moi concurrido e animado, intervindo ao final membros do "Fato Cultural Saudade", organizador do acto, e Xestoras pro-amnistía, etc. Non faltaron os postos de libros, cerámica, etc.

O acto estivo presidido cunha gran pancarta co testo "Por unha Galicia ceibe e sin emigración", flanqueado pola ikurriña e a bandeira galega coa estrela roxa de cinco puntas.

AYUNTAMIENTO
DE
PASAJES

Pasaiako alkate eta sinergantsi de
Trintxerpe distritoan, denek Herri Batasuna, kide
aukeratuak, ainhartean degu Galizián egiten ari diran burrua
bilingüismo dekretu aurka, manobra eu dula Galiziako interesak
defendizaten.

Argitu behar da Herri Batasuna benti defenditu dula
bilingüismo dekretu Euskadi, pauso bat aurrera delako euskeria escoitaldo
hiatus normala bezalakoak, ainharriz euskeraren geografi-banatua
desberdingaitik.

Hoxe da Galiziako Kawa, orzegaitik pentasaten chig:
bilingüismo dekretu hau aberapen bat dela Galiziako lorenetañan
rapen bat, baino.

Agur obertazale bat:

Euskadi/Moiatz/79

LEJAL
MANUEL MERA DE-BMPG
NI 15.865.184

escrivánamento de alcaldesa
Pontevedra/15/04/1979
D.N.I. 15000172

1º teniente alcaldes
DIE IGNACIO MURCA
D.N.I. 42416473

Alcalde Presidente
Eduardo Asenjo Llana Muxía
D.N.I. 15.122.615

2º teniente alcaldes
M. Blas Enciso Cid
D.N.I. 15000172

Concejal
Kepa Seira
D.N.I. 15.046.087

Concejal
Antón Gómez
D.N.I. 15.888.329

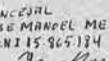

AYUNTAMIENTO
DE
PASAJES

Como alcalde e concelleiro do Ayuntamiento de
Pasajes, que incluye o distrito de Trintxerpe, membros todos nós
eleccións da coalición HERRI BATASUNA, facemos estensivo o noso
apoio pola loita que se está a levar en Galicia contra O DECRETO
DO BILINGÜISMO, manobra que non responde hoxe aos intereses po-
pulares en Galicia.

E pressio aclarer que a coalición HERRI BATASUNA
defendeu sempre en Euskadi o decreto do bilingüismo, por entender
que este era un paso adiante na implantación do Euskeria como lin-
gua normalizada, debido fundamentalmente a desigual repartición
xeográfica na súa fala.

Non é este o caso de Galicia polo cal creemos
que tal Decreto do Bilingüismo é un retroceso nas conquistas do
Pobo Galego mais que un avance.

EUSKADI

MANUEL MERA DE-BMPG

NI 15.965.184

Alcalde Presidente

Eduardo Asenjo Llana Muxía

D.N.I. 15.122.615

2º teniente alcaldes

M. Blas Enciso Cid

D.N.I. 15000172

Concejal
Kepa Seira

D.N.I. 15.046.087

Concejal
J. Jesus Neira

D.N.I. 15.888.329

Concejal
Antón Gómez

D.N.I. 15.888.329

Haus Neira

A sociedade galega pola normalización do idioma

Diversos estamentos e institucións relacionados co docente no noso país están a expresar a sua repulsa e esixencia de clarificación oficial sobre o caso da estudiante de Marín Luisa Lavandeira, que, por mor de escribir os exames en galego, viu primeiro negada a aceptación deles por parte da profesora de Matemáticas, e recibiu despois a "amonestación" da Inspección de Pontevedra, onde se lle dixo que o galego estaba ben "pra brincar polo patio ou pra dar un mitin" pro non pra o seu uso escolar.

Primeiro foi ERGA e os compañeiros da rapaza, despois algún grupo da emigración, e venen de sair ó rexeitamento da comisión de matemáticas do Colexio de Doutores e Licenciados da provincia de Pontevedra, que exixe a expulsión da docencia da profesora en cuestión, e más o comunicado adjunto, coas firmas, "recollidas ás carreiras" asegnos nos dixerón, de 525 profesionais de toda Galicia. As respuestas da delegación pontevedresa do Ministerio, apoiado polas vellas APA, que tan bo xogo lle deran ao réxime de Franco, non pasan da remisión á lexificación vixente e á Constitución.

En relación co asunto, e baixo a consigna xeral "Contra a represión idiomática do Goberno" a organización estudiantil ERGA e o sindicato profesional UTEG (ING) teñen convocada unha concentración en Santiago para o próximo día 9.

Os abaixos firmantes, profesores dos tres niveis do ensino (E.X.B., Bachillerato e Universidade) conscientes do papel esencial e irremplazable que os docentes galetos temos que xogar neste momento histórico cara a conseguir a normalización da nosa lingua, consideramos especialmente grave a situación plantexada no Instituto de

Bachillerato de Marín coa negativa dunha profesora a corregir os exámenes que unha aluna redacta en idioma galego.

Queremos facer, en consecuencia, patente a nosa repulsa pola actitude desta profesora, así como pola de tódolos profesores e autoridades académicas que, de un ou outro modo siguen a reprimir a libre expresión de estudiantes e profesores galegos na súa lingua.

Urximos da Inspección unha inmediata solución a este problema, que non supón ambigüedades no recoñecemento de este irrenunciable derecho.

(525 FIRMAS)

X

Keito
PONTEVEDRA
SOPORTAIS DA FERRERIA, 4

Celebración do "Día da Patria Galega"

O Bloque Nacional-Popular Galego iniciou xa os preparativos para celebración do Día da Patria Galega o próximo 25 de Xullo, e que este ano estará dedicado espontaneamente á defensa da soberanía nacional, asegnos se contempla no programa das Bases Constitucionais. Os representantes das duas forzas políticas que o integran (AN-PG e UPG), teñen xa solicitado, dende hai algúns tempo, o correspondente permiso para manifestación que terá lugar ás doce da mañá na cidade de Santiago de Compostela. Esta manifestación comenzará na Alameda da Ferradura, e, despois de percorrer as ruas de A Senra, Dr. Teixeiro, República Argentina, Hórreo, Rúa Nova, Conga e As Platerías, concentrarase na plaza do Obradoiro, lugar en que finalizará coa intervención de varios oradores nacionalistas.

Con esta mesma finalidade, a semá pasada presentou unha solicitude ante o ayuntamiento de Santiago demandando a concesión da "Selva Negra", situada na carretera do Pedroso, co gallo de celebrar alí, das ás nove da tarde, unha romaxe popular, coa participación de bandas e gaiteiros do país, grupos de cantantes, diversas atracciones e un mitin de carácter patriótico.

Son moitas persoas as que nos días derradeiros se veñen dirixindo aos representantes do Bloque nas distintas localidades en

demandas de plazas para os desplazamientos colectivos que, a tal fin, se organzan dende puntos diferentes de Galicia. A este respecto, o primeiro de Xunio escomenzará en tódas as partes a venda de boletos para todos aqueles que esteñan interesados en facer o viaxe nos autocares fletados polo Bloque.

Na conmemoración do Día da Patria Galega do presente ano agárdase a presencia de representantes de diversas organizacións nacionalistas do Estado e da península, e dos movementos de liberación máis importantes de Europa e do mundo. Está programado, asemade, unha campaña de sensibilización popular orientada a combater a reforma autonomista e colonial representada polo Estatuto, baseada principalmente nunha serie de conferencias e desenroladas durante o mes de Xullo e dunha reedición do testo das Bases Constitucionais.

O Bloque fai un chamamento a todas as organizacións populares existentes no país para que se adhiran a esta conmemoración patriótica, e que este ano, a xulgar polas impresións recollidas, superarán ampliamente as cifras de participación rexistradas nas celebracións precedentes. Tendo en conta esta circunstancia, o perfecto desenrollo de todos os actos estará garantizado por un servicio de orde composto de mil quinientos persoas.

a
ALMACENS FERNANDEZ
REZA, 15 - OURENSE
CALIDADE AO MERCAR, COMODIDADE AO PAGAR

Ten un proyecto de ordenación xudicial somente posible, ao millor, noutras coordenadas políticas, que contempla cinco niveles nas demarcacions como, por exemplo, a parroquia no rural e o barrio no urbano; a comarca ou bisbarra; o partido xudicial prás sete cidades tradicionais amais de Viveiro, Monforte, Vilagarcía e Noia; Seccións do Penal —o que hoxe son as Territoriais— e os Xulgados do Laboral, e é, sen dúbida, dentro do silandeiro eido xurídico, unha das persoas más identificadas con Galicia, "víñenme pra aquí cando puiden ter unha decisión profesional propia, e pouco e pouco sentinme vencellado e díxenme: quero formar parte de todo esto, onde estes vaian irei eu e se podo axudar algo, pois alá vamos todos".

E maxistrado-xuez de Primeira Instancia en Lugo, e de principio, reacio a se manifestar públicamente, "sempre penso que o que digo tén pouca importancia".

GONZALO DE LA HUERGA

é lexítimo ser un xuez galego

XURXO FERNANDEZ

Vostede é un estudioso da parroquia galega, mesmo tén publicado algún traballo, e prá parroquia estase a esixir personalidade xurídica...

E paréceme unha reivindicación elemental e acertada. Eu penso que a verdadeira democracia é que o poder esteña onde están os intereses e as necesidades. O home tén personalidade xurídica —que é un revestimento de poder— porque tén que defender os seus dereitos e hai que darla a todo o que o precise, como os ámbitos de convivencia naturais, históricos, xeográficos e económicos, nos que o home se desenvolve, para defender os seus intereses e dereitos, e un deseo en Galicia é a parroquia. Despois a comarca. Todos estos niveis, ao meu entender, deben ter personalidade xurídica. Hai un municipio, etc., pero estas xa son causas impostas por un poder alleo e que polo tanto teñen personalidade xurídica, pero ao servizo dese poder alleo, non do propio país no que se está vivendo en parroquias.

Esta identificación coa realidade do noso país, ¿adquiriu a travesa da sua práctica profesional?

Eu nacín fora de Galicia, inda que de nai galega, e pasaba os vrans en Trives, na casa da aboa, e xa xogando cos nenos atopaba que eran moi diferentes daqueles cos que eu tiña que ir á escola despois en Castela. Pero, aparte das vivencias, empecei a conocer este país cando souven que a división provincial era un decreto de 30 de santos de 1833, é decir, que todo ese senso provincial tan inculcado era un decreto, que non se tratava dunha causa de institución divina senón que o fixera unha xente, e ademais bastante mal, e que eso non tiña valor ningún como non fora o oficial ou imposto; entón, se a provincia non existe, ¿qué é o que existe? Existe Galicia, existe Catalunya, non está reconocido pero si existe, e o reconocido non tén vixencia de feito. Despois, exercendo a profesión, xa vin como o home galego está vencellado á parroquia, que agora se chama así inda que se debe remontar á cultura castrexa, porque a Eirexa utilizou moi intelixentemente ese márcio: "¿ai, eles viven así? pois eu vou axeitar a miña organización á que teñen eles".

¿Que implicacions tén pra un país unha lexislación foránea?

Pois que o país é diferente, as leis non se fixeron pensando nel e resultan desaxeitadas cando se van aplicar. Craro, hai otras

cousas, unha son os costumes, etc., que se poderían recoller constituindo o dereito galego arcaico, pero coido que o que se debería facer é dotar ao país dun poder lexislativo, non pra recoller antigualhas por aí, senón con vistas ao porvir, do que poidese emanar unha lexislación axeitada as nosas necesidades.

Pero entramentras, mesmo na cuestión idiomática, os tribunais son o último reducto do español.

Eu penso que o que debe pasar é que o xudicial é un linguaxe un pouco peculiar, comenzou sendo o castelán cando foi imposto polos Reis Católicos, e desde aquela evolucionou e foise creando ese idioma propio do xudicial, non que nos entendemos nós, cunhas palabras "chave" que resumen conceptos. Craro, o galego non ten este idioma porque non llo deixaron facer, como tampouco tén capital como vai habela se cando empezou a haber capitais nos estados entón a Galicia suprimirona dende o punto de vista xurídico, político, etc.? e tampouco hai un linguaxe xudicial galego e hai dificultade cando se colle un pleito, unha lei.

¿Entende, entón, que as posibles dificultades técnicas privan sobre un derecho?

Non, eu digo esto como explicación, non como ideal nem como situación aceptable, que non o é. Eu coido que todos os idiomas de todos os países teñen derecho a escalar todos os niveis; polo tanto, digo como unha explicación do que está pasando, pero non como que deba ser.

¿Defínese como galeguista?

Sí, sí. E penso outra cousa: eu chámolle galego, mais que galeguista, a aquela persona que se sinte vencellada a unha comunidade, naza ou non naza aquí. Moitas veces ríanse en Carballo cando lles decía, "eu

distingo entre galegos, que son os que voluntariamente se vencellan a unha comunidade e están con ela nos seus esitos e nos seus fracasos, e os espabilados nacidos en Galicia, que non están vencellados á comunidade". E daquela, eu son galego.

E cada vez a nosa sociedade se galeguiza máis.

E evidente. Porque eu cando descubrín o que eran as provincias e por aí, fun vendo que non cadraba co que nos ensinaban na escola, pero tíñao en segredo porque coidaba que era irreversible, que xa se perdera todo. Logo víñen a Negreira e fun comprendendo os problemas sen más. Pero despois, cando voltei de Catalunya a Carballo, notei que a xente comenzaba non somentes a sentir senón a pensar, a racionalizar ese sentimento: bueno, é que non é somente agarimo pola terra, é que aquí hai uns problemas que habería que se poñer a resolver, e cada ano que pasaba vía que esto medraba, medraba a concienciación e agora vixoo últimamente nas eleccións, cada unha que hai más se acusa e canto más se chega aos núcleos do propio país, más se nota, por exemplo nas municipais.

Municipais que en Lugo se anularon.

Sí, porque existían unhas papeleñas coas que se podía votar en vez da lista de candidatos o nome do partido ou da coalición e esas papeleñas que estaban en diversos tipos de impresión —uns partidos con letras grandes, outros con letra pequena— mandounos ás mesas o Goberno Civil sen o visado da Xunta. Pero outro punto negro das eleccións foi, por exemplo, o voto por correo, que ese sí foi parado pola Xunta porque nos alertou o BN-PG e o PSOE, e coidamos que podía ser un voto maniobra do xa que non nos constaba que

o interesado estivera no Goberno Civil ou nas oficinas públicas para pedir o voto, senón que os andiveran recollendo personas por aí adiante; pero das papeletas a Xunta non tiña conocemento, e presentouse o problema o día das eleccións.

Popularmente, todo o que representa o aparello xudicial resulta moi distante ao noso pobo ¿ou non?

Penso que é más superficial que fondo, e na Audiencia Territorial da Coruña hai unha xurisprudencia moi interesante, escitando o maxín dos maxistrados e moitos casos nos que as leis non se axeitan á realidade gallega, como sefan servidumes, augas, causas que o Código Civil toca con criterios moi dispares. Sen ser eles, digamos, marcados galeguistas, sentíronse avencellados ao país e sentaron unhas bases que non cabía prever, por exemplo, dun señor que fose de fora de aquí, que é unha das ventaxas de Galicia, que todos nos, quitados tres ou catro, somos galegos, ao contrario de Catalunya que salvo o vinte por cen todos son de fora. Pense que a carreira xudicial pode ir como o propio país galego, siente os problemas e pode chegar a racionalizar esto tamén, non antes que o pobo galego, senón ao tempo que el.

A nivel formal, un funcionario xudicial non aparece vencellado a opcións concretas; pola sua práctica, nembargantes, a xente di "este é así, este é ao contrario", e acerta.

Primeiramente, a Constitución non permite a afiliación a partidos políticos. Personalmente penso que non ter opiniões políticas e opcións é unha tara, pero craro, esta persoa tén de tomar decisiones, polo seu cargo, sobre diferentes opcións, e na sua actuación pública tén que respetalas e

hastra abstenerse de significar cales son esas opcións. Despois, ao aplicar a lei, en primeiro término debe aplicar os criterios da mesma lei, non estar por riba dela, senón esto sería unha desfeita, pero comoa lei non o pode prever todo, tén que enfocar esas zonas que deixa coas suas opcións; esto non somente é humano, senón lexítimo, e a xente non debe agardar outra cosa. Despois criticará, terá a sua opinión sobre a actuación desse xuez cando a lei lle permita a libertade de aplicar as suas opcións.

O noso país conta hoxe con organizacions políticas e sindicais propias. ¿Qué opinión lle merece?

Penso que as debe ter necesariamente, non porque eu pense mal dos partidos que non son de obediencia galega, non é que se trate de que teñan intencións aviesas, non, o que si penso é que os partidos galegos teñen uns intereses específicos e os outros teñen que atemperar outros, e ás veces na colisión de intereses terán que esquercer algúns necesariamente.

Vostede tén inédito un proyecto de organización xudicial de Galicia que contempla unha figura nova: o xuez parroquial e de barrio...

Sí, é nova e pensaba que tivese tres competencias fundamentais: conciliación previa a todos os pleitos, resolución dos asuntos penais por falta —menos as de imprudencia— e lever os libros de rexistro civil —nacementos, casamentos, defuncións—, argallando o procedemento para cada caso. Por exemplo, no xulgado é moi difícil arranxar á xente, porque se non deseguida todo o mundo alporizado e empezan os abogados a tirar daqui e dacola, pero antes o xuez de parroquia ou barrio pode chamar aos veciños "pero bueno, qué che pasa, que este che bota auga, pois hai que pintar ou tal ou cual", e pra que non haxa cacicada, decía que a xente presente as suas propostas por escrito e á sua vez o xuez tamén fai a sua proposta por escrito a ver si o aceptan. Se non se soluciona, que todo o expediente vaia ao pleito como antecedente e que se vexa que foi alí o testán, se se lle fixo una proposta razonable e non a quixo aceptar. Agora eu digo tamén que este xuez debería ser eleixido polos votos dos veciños, popularmente. Esto pode sonar un pouco máis forte ¿non? pero se depositan a confianza nel, pois ¿por qué non?

MARGARITA LEDO

MEDIO AMBIENTE GALEGO

Desfeita sistemática

Tres feitos acontecidos en somente dous días, fixeronme ver ben ás crasas que hai algo hoxe en día na nosa sociedade galega que non marcha ben. Esto me a referir, claro está, ao presente e ao futuro do noso patrimonio natural.

O OCASO DAS CARBALLEIRAS

Ao pé da estrada que vai de Negreira ás altas terras de Mazaricos, na parroquia de Baña, frente á casa dos Reino Caamaño, había dous magníficos e vellos carballos; o seu diámetro era considerable, pois precisabanse catro ou cinco persoas pra abranguer cada un, man con man. O máis grosa de ambolos dous tiña a sua copa fendida por un lóstrego. O outro tiña unhas raíces coma bois medio enterradas, medio saíndo da terra como para amosar a sua forteza, e a sua copa era fermosa, ben proporcionada, formada por polas tan grosas que cada unha delas poderíase comparar, sin esaxerar, a moitos dos carballos do castro de Santa Susana, na alameda de Santiago. Cecais pasasen tales arbres dos cinco-centos anos, e se falasen icantas cousas non contarián da historia e dos feitos acaecidos en Galicia!

Os dous vellos carballos, cecais os máis antigos da nosa provincia, veñen de se talar, coma hoxe se talou tantos outros carballos no noso país. ¿onde van as nosas fragas tan típicamente galegas? Fórse as romerías, detrás vanse as carballeiras onde se facían, onde tanto se beilou, onde os mozos e mozas se darían citas, as mesmas citas que hoxe se darán entre as catro pareces dunha súa de festas. Así, a golpe de machada,

escribese hoxe a historia da nosa terra.

A MATANZA DOS ANIMAIS

Tamén a fauna do noso país está nun intre de crara regresión, pois tanto nas nosas costas coma nos campos e montes son contaminados, envenelados e perseguidos polo barullo dos automóviles, polo fume e polo lume dos incendios, pola escopeta egoista. Ibamos pola estrada de Santiago a Tordoia, pra chegar a Carballeira e logo a Baldaio e poder alá celebrar o antroido, e no medio do camiño, perto da desviación que vai pra Trazo, vemos un par de cazadores cos seus cans a escasos metros da carretera. Repárese na data: domingo, vintecinco de febreiro, teóricamente en veda pra todas as especies. Pois non remata aí o asunto; chegados a Baldaio, no mesmo Xuncal vemos a certa distancia a un individuo a tiros coas gueivotas. Como nós empezámos a berrallle e fixemos ademán de ir cara a el, colleu o coche e fuxiu, pro media hora despois, coidando que xa non estariamos, volveu, e alá se meteu outra vez no medio da marisma, escopeta na man, deixando o coche (un Renault 5,

matrícula C-3282-M) ao pé da estrada. Esperamos que axiña lle chegue a correspondente multa, pois a denuncia xa está feita.

En diversas ocasións espuxemos neste mesno xornal as diversas infraccións que se están a cometer case de modo rutinario en toda Galicia, como a caza de especies protexidas, caza con furón, caza en lugares onde está prohibido facelo, caza con embarcacións a motor, asasinato de páxaros con escopetas de balins, caza en época de veda, roubo de ovos de aves de todo tipo (gueivotas e araos, perdices,

M. LEDO

CARLOS DIAZ

páxaros...) ¿Hastra cando? ¿Ten todo esto algunha solución? ¿De quen depende? Así, a golpe de irresponsabilidade, tamén se escribe outra páxina da historia de Galicia.

A DESFEITA DOS LUGARES DE INTERES NATURAL

No mesmo domingo e no

mesmo lugar, atopamos o terceiro espectáculo digno de considerar. Tal espectáculo vai por partida doble, pois dunha banda refírese á estracción ilegal de area que na praia de Baldaio, coma en tantas outras (Valdoviño, Corrubedo, Ponteceso e demás que no vran que ven todos teremos ocasión de ver) estase a producir de modo anárquico e ilegal, co arrequecemento de catro a costa de todos,

as praias e dunas costeiras merecen conservarse polo seu valor ecolóxico, deixando xa aparte o atractivo turístico e de lecer. En Baldaio, os paisanos diños nomes propios dos que se arrequecen sacando area de día e de noite, a vixiancia é ineficaz pois precisariase que estivesen ali día e noite os gardas sin deixarse notar un mes seguido ou dous se fai falla; pro tal non se fai. ¿Por qué? ¿Non se considera o asunto de interés abondo?

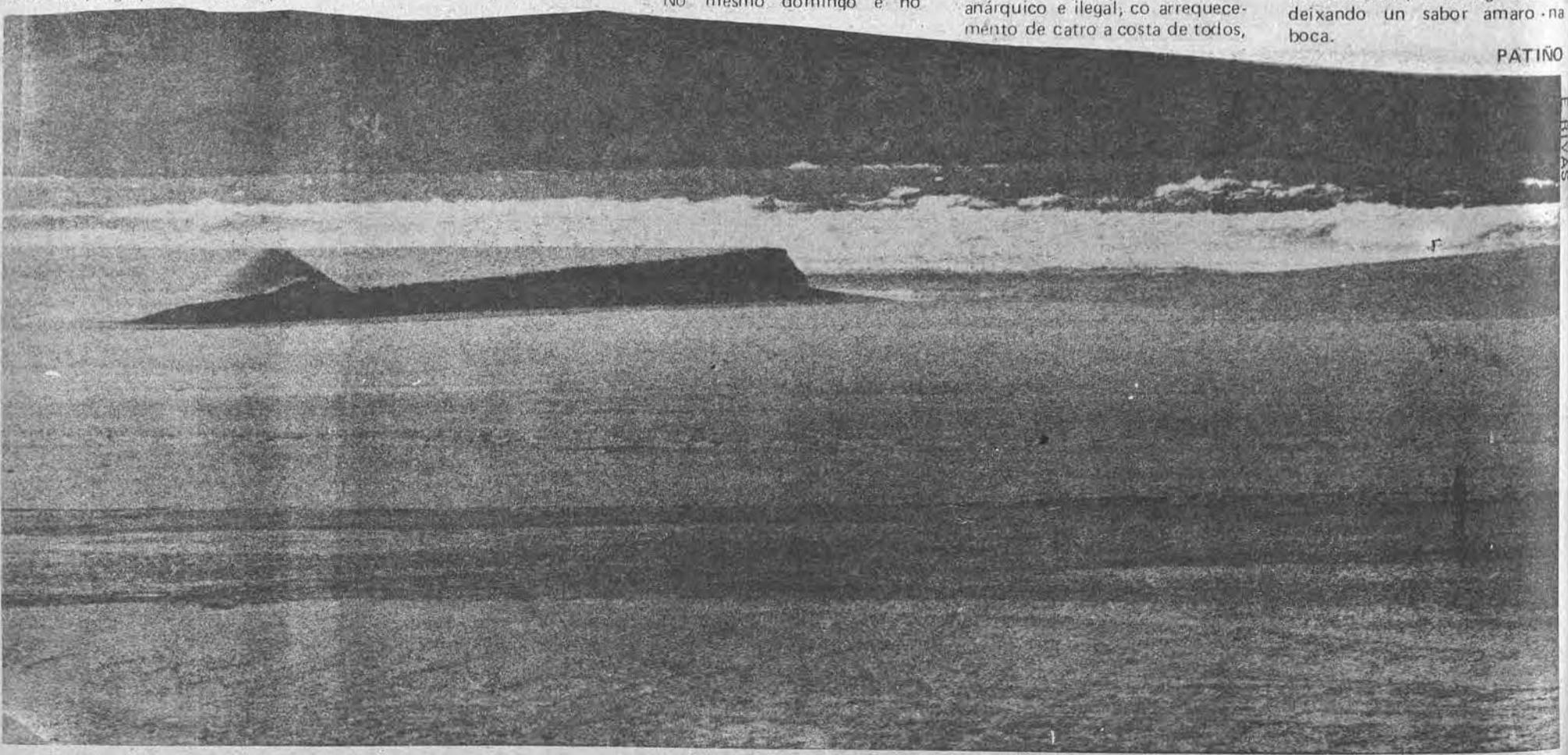
Por outra banda iestá o asunto da especulación do chan, pois como últimamente parece que aqueles terreos teñen demanda, estase a producir o apropiamento de terras baldías, antes sin interés por ser inutilizables, agora parceladas pra solares, modificando ou anulando hastra camiños, e creando un "poboado pantasma" a escasos metros do mar e tamén, craro, a base de area que ali, ao pé da obra, e gratis. Tal especulación é un exemplo, pois o mesmo fenómeno se produce xa en todo o noso litoral sen que haxa ningún tipo de planeamento previo e sin cumplir os requisitos urbanísticos (permisos de obra, lei do chan, plans parciais dos concellos, tratamento das augas residuais, relación m²/m³, etc.). ¿Quén tén a obriga de inspecionar e controlar debidamente todo esto? Así, a golpe de saqueo e especulación a base da desfeita de lugares de interés natural (que curiosamente logo, por quedar desfeitos, perden o seu atractivo non somente para fauna que soportaban, senón mesmamente pra o home que pasa a habitálos), tamén se escribe outra páxina da historia do noso país.

Velai, pois, tres mostras da historia da Galicia actual, tres exemplos claros de irracionalidade pra co noso medio natural.

Como decía no comezo, algo non funciona, e ese algo estame

deixando un sabor amaro na boca.

PATIÑO

O MEDIO AMBIENTE, ASIGNATURA ESCOLAR

UNHA PROGRAMACIÓN POSIBLE

ADELA FIGUERDA PANISSE

Nas II Xornadas do ensino propuxemos a creación dunha asignatura do "medio ambiente", programada de xeito interdisciplinar no seu máis amplio sentido e encadrada, por un lado, un identificar ao alumnado coa realidade e co pobo e, polo outro, na consecución dunha formación integrada, proposta que divulgamos hoxe aquí e que se refire ao ensino secundario pra os rapaces galegos.

Esta asignatura do medio ambiente plantexaríase como aplicación dos conocementos que foron adquiridos os alumnos ao longo da sua vida escolar. A función do profesor encargado sería más a de orientar e a de arbitrar o traballo do alumnado do que a clásica de diccionario de conocementos standard, característica, queirámolo ou non, que aínda empreña a xeralidade das materias que se están a impartir no ensino actual.

Desta sorte, os obxetivos xerais desta materia serían integrar o maior número de conocementos, incluso empíricamente, desposeéndoos dese carácter "máxico" que lle outorga o sistema do emprego dos libros e de estar comprendidos neles, sen contacto coa realidade facendo comprender que os conocementos adquiridos se poden empregar e que teñen unha relación uns cos outros. Facilitarían, por outra banda, a integración e comprensión de homes e mulleres que fan o bachelerato, co seu medio como co-protagonistas do mesmo e non como sinxelos espectadores. Inculcaríase, asimade, a responsabilidade que supón saberse axente transformador do medio de xeito consciente, percibindo que a terra lle pertence ao ser humano, pero que o home pertenece tamén á terra.

Esta asignatura do medio ambiente poderíase dividir en varias unidades: O medio, conceptos básicos; A utilización do medio polo ser humano; A Poboación humana.

A primeira unidade, anque se enfoque como a más teórica, hai que entendela en base ao seu obxectivo primordial: facer participar ao alumnado.

Esta unidade é desglosable: habería un apartado sobre o sustrato inorgánico, coa sua importancia como aportador de elementos ao medio; veríanse as clases de penas más importantes de Galicia, os dominios xeolóxicos non noso territorio e a correspondente comparanza con outros países, empregándose o Mapa xeolóxico de Galicia de Parga Pondal e a esperencia do propio conocemento xeolóxico do país.

Otro abranguería ao clima, nos dous aspectos de conceptualidade xeral (concepto e factores climáticos), e a realidade climática de Galicia: tipos de climas, táboas pluviométricas e termométricas, elaboración de gráficos dos tipos fundamentais. Coa comparanza final con climas doutros países. E un estudio aplicado sobre a

á minería galega, as principais explotacións no país, e unha valoración da potencialidade real que encerrán os nosos recursos minerais.

O apartado agropecuario, no aspecto da agricultura, tería de encetarse cunha exposición das principais agrícolas e os trebello, máquinas e ferramentas; os tipos posibles ou xa existentes de explotación agrícola terían apartados relativos á agricultura intensiva, agricultura estensiva, o monte e a que sería a sua explotación racional, especies forestais e pratenses, e os tipos de explotación agrícola hoxe más abondosos en Galicia. O capítulo gandeiro faría un estudio a fondo sobre explotacións gandeiras. E pra remate do apartado, un estudio sobre novas técnicas en agricultura: agricultura química versus biolóxica, un exemplo de explotación en réxime de agricultura biolóxica, e a correspondente comparanza coa tradicional explotación agrícola dos labregos galegos.

Un terceiro apartado atinxiría á pesca, encetando pola exposición dos tipos posibles de explotacións pesqueiras; en canto á pesca no mar, estudio de zonación mariña, pra empezar; son respecto á explotación na beiramar, estudio das características das Rías Galegas como ecosistemas e sobre as especies rentables; no relativo á plataforma continental, as características fundamentais da pesca de baixura; e no tocante á altura, as características e regulación e equilibrio do medio. No referente á pesca fluvial, o aproveitamento tradicional de ríos e regatos en base a pescos e caneiros, e as especies en explotación.

O carto apartado sería sobre das fontes de enerxía: a hidráulica, presas en Galicia e a sua producción, a produción enerxética a partir de combustibles fósiles, as centrais térmicas, a enerxía alternativa, enerxía solar, eólica, maremotriz, e algo sobre a produción de enerxía a partir do esterco.

A terceira unidade iría relativa á poboación humana, co dous apartados. Un primeiro sobre a estrutura da poboación, distribución espacial e por edades, pirámides de poboación, crecimiento poboacional e as suas causas, problemas e soluciones. O segundo apartado iría sobre a sociedade e a sua evolución, coa exposición da incidencia do home no medio ambiente, a contaminación e as suas clases; logo un estudio sobre diversos tipos de sociedades: a sociedade industrial, coa fuxida do campo cara a cidade e movementos poboacionais, a agrícola cun estudio ao respecto sobre os aspectos rurais da Revolución china, o anomeado "modelo de sociedade ideal", do xeito das comunidades autónomas do grupo "The Ecologist", rematando cunha introducción á sociedade galega actual e as suas posibilidades de troco no futuro.

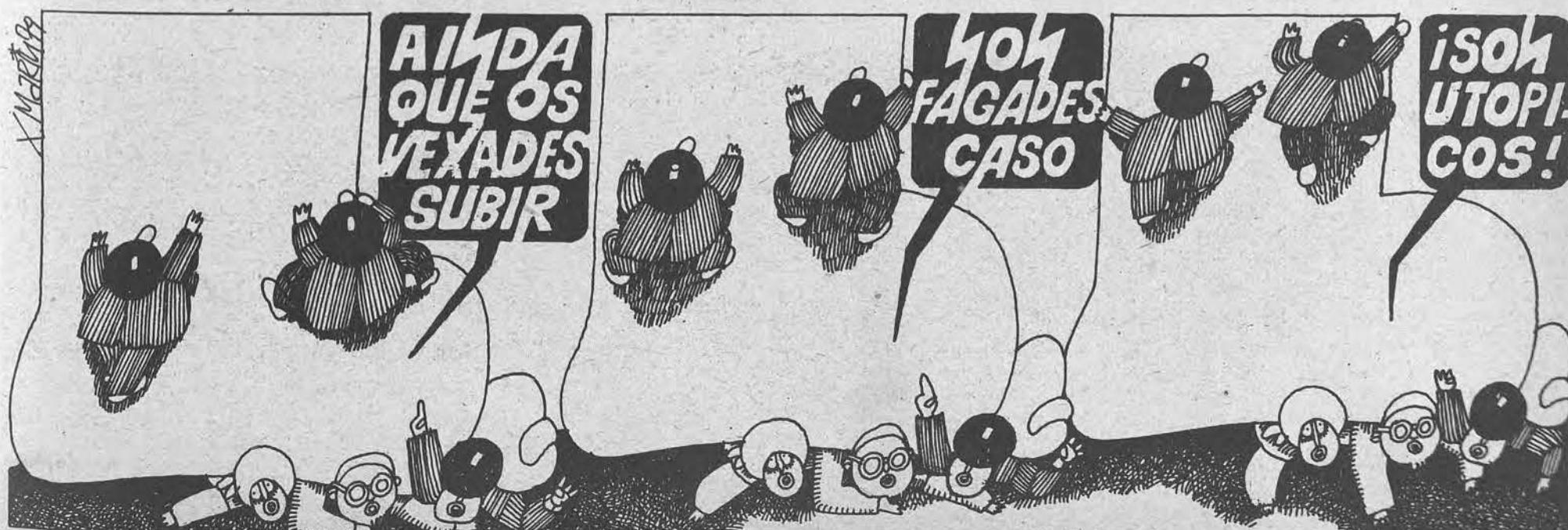
influencia do clima doutros países. E un estudio aplicado sobre a influencia do clima na vexatación e as explotacións agrícolas como condicionantes da distribución humana na natureza.

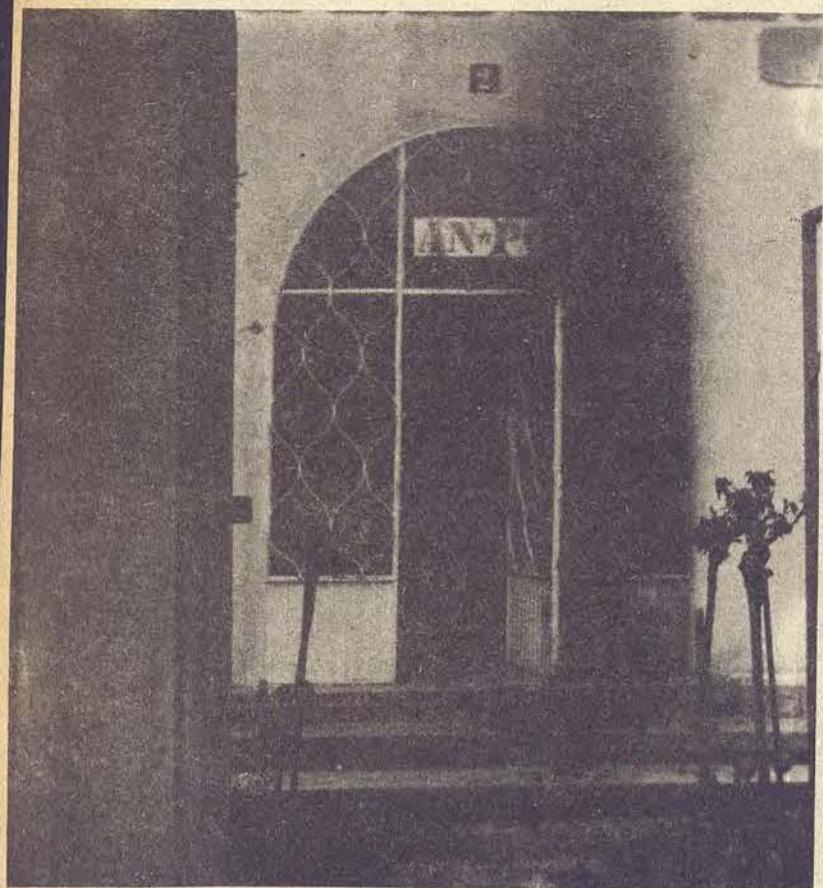
O terceiro apartado trataría das comunidades biolóxicas que asentan sobre dun sustrato inorgánico baixo dun clima determinado, a saber: as diferentes comunidades vexetais (filminas), estudio dunha comunitade, co concepto de ecosistemas (biotopo, biocenosis, biomasa), co camiño da enerxía nos ecosistemas, as cadeas tróficas, os rendementos e rentabilidade, e pra rematar coa exposición e estudio dos ciclos bio-geoquímicos.

A segunda unidade, a utilización do medio polo home, abranguería tamén catro apartados. O da minería, que, apóis a introducción xeral, trataría das causas principais de segregación mineral: magmática, sedimentaria, metamórfica, tectónica, e segregación e afloramento de minerais, así como a tectónica de placas; no que toca

historias de esmagados

X. MARIN

Sede luguesa da AN-PG,
na que se ve un manchón negro, despois que lanzaran
unha botella de líquido inflamable.

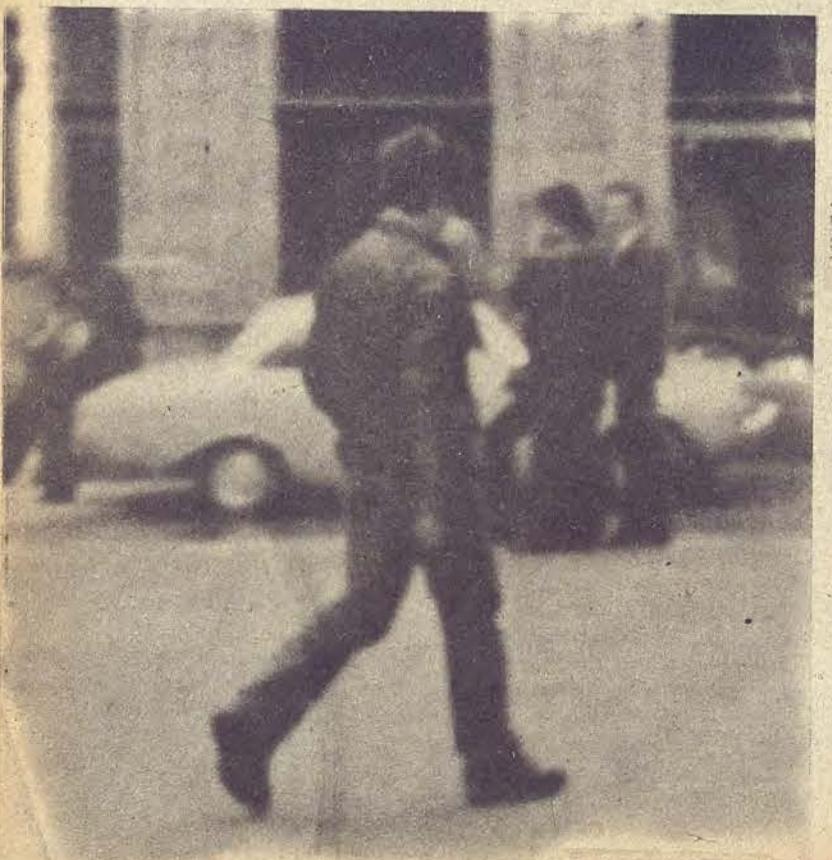
"Declaración" dun fascista Ó QUE FIXEMOS

UN FIDALGO, UN
PROFESOR E A
RAPAZADA

O que iba contar o rapazolo fascista non era pouco, e o que permite cavilar pode vir "de perilla" nestes momentos, inda que en Lugo e en todo o noso país estes gruñños non teñan as cousas tan doidas como pra pasar a maiores, cousa que si fan noutras

nacións do Estado. Cinguindonos a Lugo, as informacións recollidas por A NOSA TERRA sinalan aos componentes destas organizacións coma xentes "con mala pinta", de variada estracción social, moitos deles estudantes de BUP aos que se lles ve entrar no Instituto Misto con camisas pardas, emblemas, gabardinas azules de feitío militar. Non falla tampouco o personaxe extravagante, un popular vendedor

Eugenio Corral, militante de CD, aparece na declaración vencellado as accións de Fuerza Joven, e inesplícamente, chegou as suás mans o escrito que somente tiña a policía.

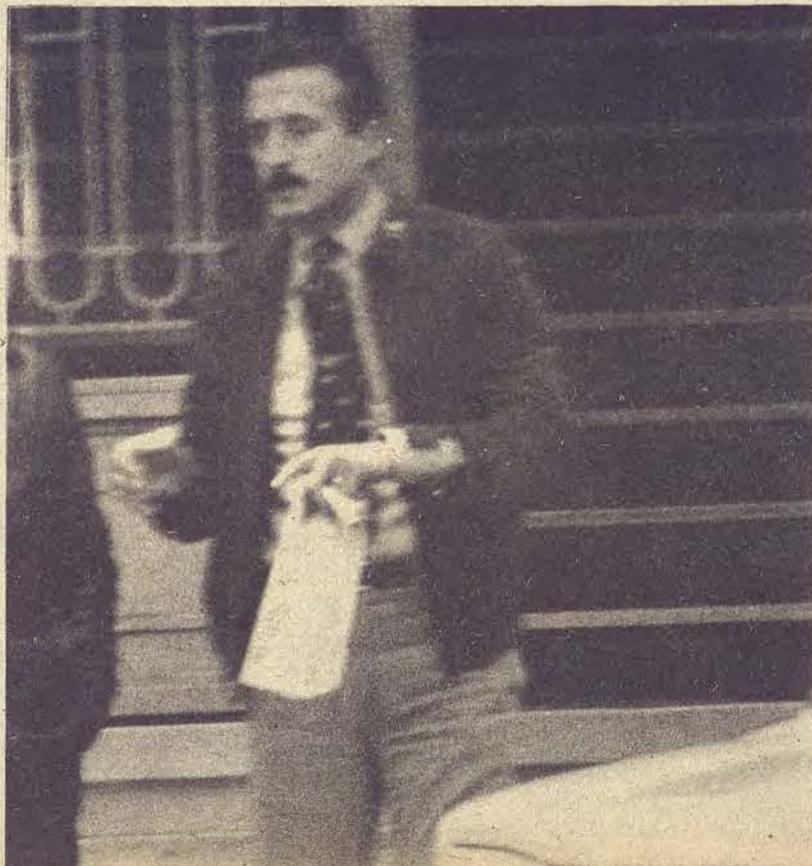

PENA

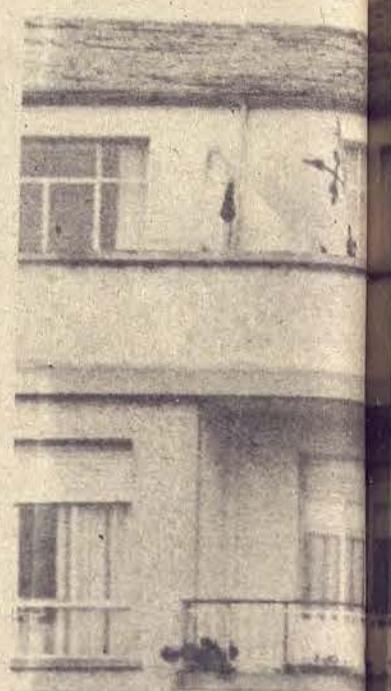
No solpor do día 17 de Maio, dous rapaces de "Fuerza Joven" —organización de FN— agatuñaban pola parede do Axuntamento de Lugo arriba pra arrincar o letreiro que lle tornaba á Praza Maior o seu nome tradicional en lugar do de "Plaza de España", colocado, coma outros moitos, por membros do Frente Cultural da AN-PG, dentro da campaña pola recuperación dos nosos topónimos que no Día das Letras, 17 de Maio, tivo especial significación pública por ruas e prazas de numerosas vilas e cidades galegas. Pero a valentonada dos dous rapazolos fascistas non quedou neso só. Tiveron a pouca sorte de seren vistos por nacionalistas galegos que nese intre salían do Círculo das Artes despois de asistiren a unha conferencia. Un cento de persoas voltáronse, entón, cara as paredes do Axuntamento ás carreiras. Os rapazolos de "Fuerza Joven" decíanles verbo do letreiro arrincado: "¡Lo volvemos a poner, lo volvemos a poner!", mentres algunas das persoas presentes apañaban un deles, interesadas en crarexar diversos feitos que tiñan acontecido en Lugo nos últimos tempos e que a sua autoría rumoreábase que era dos grupos fascistas, feitos como roubo de propaganda e pedradas a sedes políticas, queima de fachadas, etc. de moi difícil averiguación pra a policía, polo que semella.

Femenino, don Federico Bouza, como un dos responsables honoríficos e "históricos" de Fuerza Nueva naquela cidade, ben reconocible pola sua imaxe a pé, lendo "El Alcázar", camiño das suas clases, da sua casa, ou do seu local, ou cara un funcionario da delegación de Sanidade, o señor Pardo Valdés, fillo do que fora Gobernador de Jaén, Pardo Gayoso, e emparentado por parte de nai co mesmo Eduardo Pondal, o gran poeta do século pasado, autor do Himno galego, que presume de ser descendente do mariscal Pardo de Cela. Pardo Valdés, más conocido por Chencho, viría ser outra das cabezas de Fuerza Nueva, e inda recién recibiu

Todos os rumores apuntan a Chencho como o xefe, un funcionario de Sanidade, emparentado —ben de lonxe— con Pondal e Pardo de Cela.

PENA

Na sede local de Fuerza Nueva, aífora se

a visita ilustre do Duque de Tebria, que procesado non hai moito lados poinxurias ao Rei de España. Aganda contra do estrafalar do don Fedopagano, Chencho ofrece unha imaxe da "gentleman" que contrastaría física ben coas "pintas" de moitos "macarras" seus rapaces de "Fuerza Juventud",

O MEDO VAISE POLA BOCA

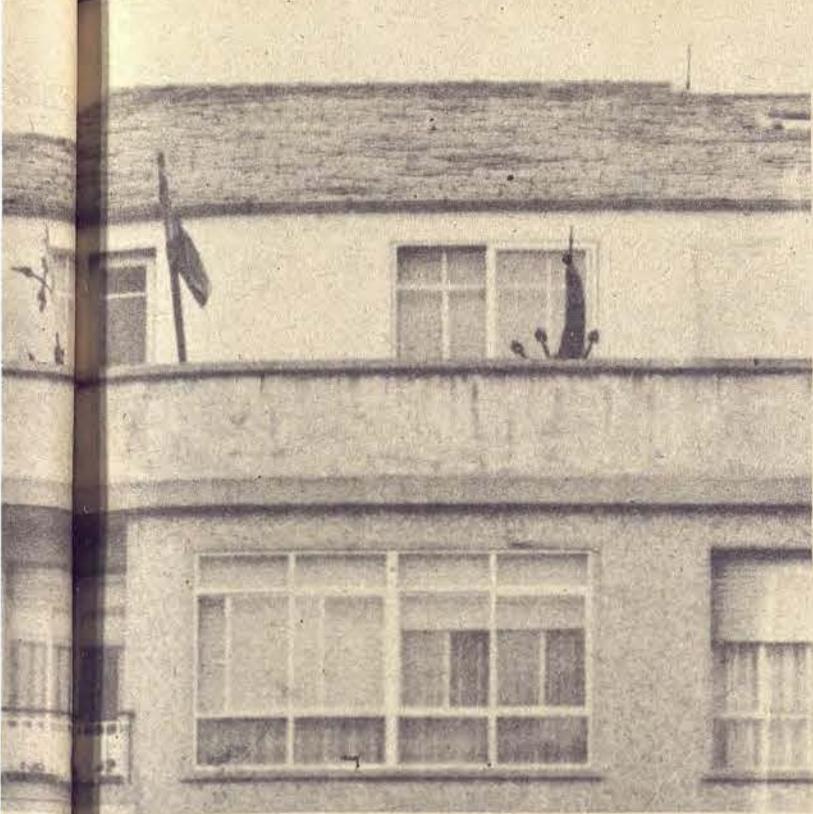
Volvendo ao incidente do 17 de Maio na Praza Maior de Lugo (lánzase), José Racamonde Rodríguez, na noite dos militantes de FJ protagonizou, facendo tentativa de arrincar letreiros, foi retido polos nacionais. Arrollados e na sua compañía trasladados proseguiu deixa o paseo da Mureñigüedad. Pra crarexar aspectos relativos cada polos feitos tan habituais coma ateas Letras dos, roubos de material, etc., que diante da negativa de JVA entrara a Comisaría de Policía, o nome medo manifestado polo rapaz más, que se enteraran os seus pais, mandara nacionalistas esixir fronte que dar adianto, cibrise por escrito, e se respondosco do que lizase coa sua firma, todas aquelas acciones de carácter violento que os participado. Racamonde, visitante recentemente medroso e sempre negando PG nun se a acudir a policía empezou anteriormente a declaración:

"Yo, José M. Racamonde, de Fuerza Nueva, Rodríguez, con domicilio en calle... sentido... Diputación 3-tercer... derecha... anteriormente... a los..."

QUEIMAMOS, ROUBAMOS, APEDREAMOS...

Na mesma, e segundo corriente... ademas nun escrito esplícito enviado ao Xulgado, fai referencia a EN SON, ao encargados dentro da SEREN F... Organización de llevar a cabo certa caste de accións, realizadas seguidamente pola "Escuadra de Seguridad", que compoñen sete persoas: nomes como Manso Novo —responsable das de la Escuadra—, Valdés, Xosé Liso, Breas, Orlando —especificada la; que éste utiliza pistola—, Xoán de Marzo —também de pistola—, José Edgar Sanabria. Os seus entrebade; A. Vernal, coa axuda de porras, cadiños, cascos.

Tampouco pensou moiado Jada de S. Racamonde as actividades der Tuñas últimos tempos; dende Equitand, e

BRAIS

Nueva, aífora sóio aparecen bandeiras...

de Teobría, que tirou os paneles moito dados polo Axuntamento prá spaña. Haganda electoral, ao destrozo da imaxeira da sede do PSOE, da trasta física dun tal Honorato, moitos "macarras", porque, engadiría Iza Jovialmente, este Honorato ten moita teima. Posteriormente, María que no decurso dunha das Casa Sindicais, varios dos entes, fachendearon dunha te do 11ón (lanzamento dunha botella de Llamable) que se iba realizar ríquez, na noite contra do local do AN-PG, facilitando a relación rincante de nomes: Honorato, os nacidos, Arroyo, Pereira.

A trasfer proseguiu con que membros a Murseguridade roubaran a pancarta relativizada pola AN-PG co gallo Día ma ate Letras Galegas, na Praza al, etc., que membros de Fuerza de Iva entraron no local do al, entre os que figuraba un policía, o nome Pastur, matizando, o rapazais, que o Xefe de Seguridade do país, mandara "quitar carteles" e que diante un atentado contra esponsoche do BN-PG.

As aquén faltou, tampouco, no volante do o comentario esclarecedor que os irmáns de apelido e, visitares roubaran papeletas do negar PG nun cuartel e as ciscaran eza anteriormente polas escadas de licias onde tén os seus locais acamona Nueva. Compre lembrar, en certe senso, que daquela esta rechazación tiña acusado pública mente aos "estremistas" de lle ter mado incendiar o local, aportando como proba unhas papeletas BN-PG aparecidas pola escaleira.

EN SON E QUE
da QUEREN FACER

realiza Segundo o escrito de Racamonde, aparecen tamén unha serie os: nomes como supostos responsibles de FN/FJ: María Jesús José Luis Novo, Fernando, de sificada; Genoveva, alumnna de a, Joseiro de BUP no Instituto stola-ato, José Luis Peneal, de entredade; A. Vicuña, de Madrid; un lugar Pereira, un tal "Pedrito", un as, cada tipiador de "El Progreso", os de J. Armas, ex-membro da oito Jandra de Seguridade; Francisco des ouer Tuñas, xefe de Prensa; Paco e Edmard, ex-xefe de FJ; Carlos,

ex-xefe local; Alberto Courtier; José Abel, estudiante do Instituto Misto...

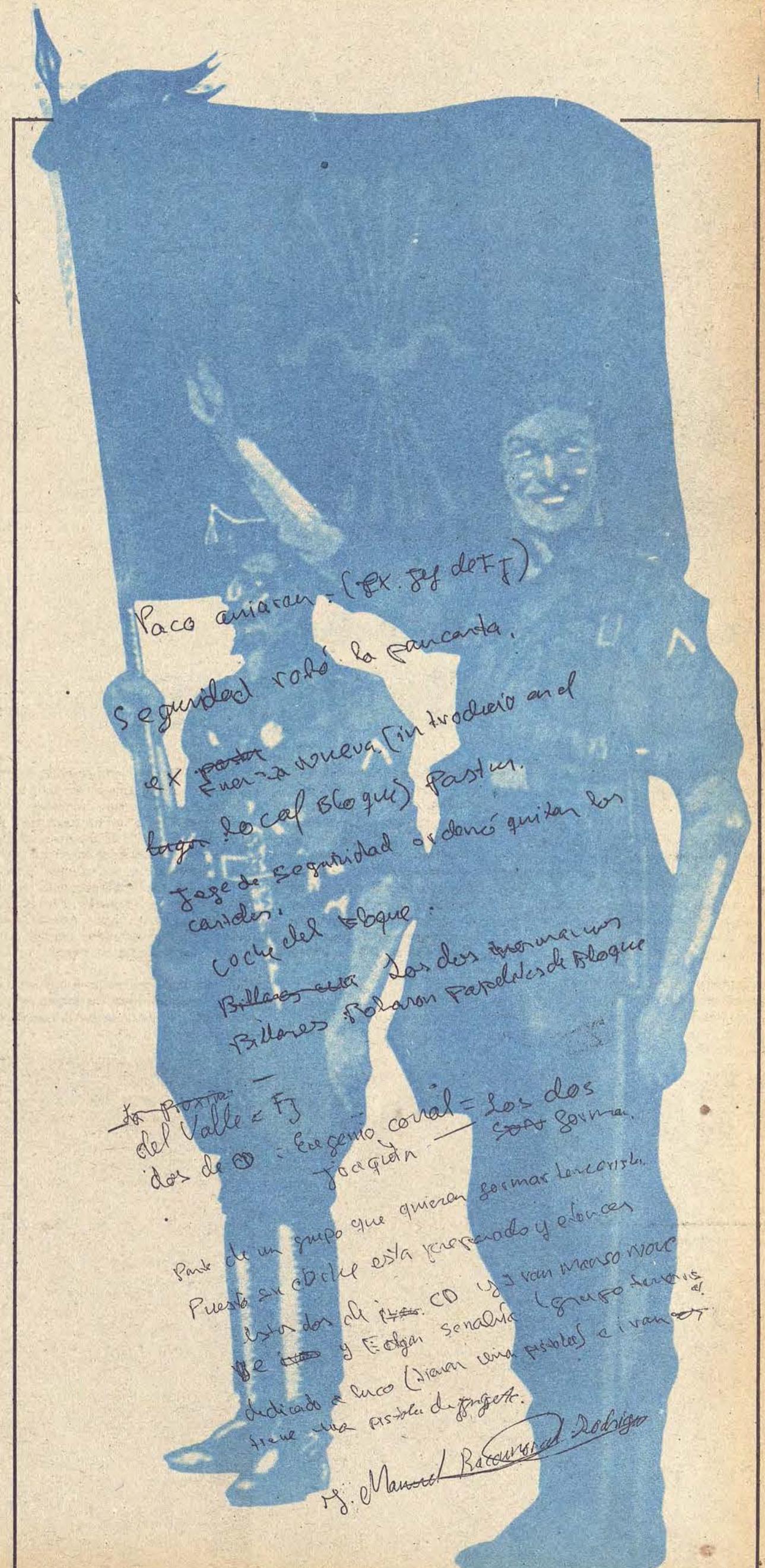
De cara a feitos futuros argallados por FN, o declarante anticiparía a intención de acudir á Coruña nun autocar pra participar nunha manifestación, algunas pedradas ás fiestras do PSOE por parte de Orlando e Seguridade, cócteles contra da central sindical ING, adiantando que un militante de FJ, del Valle, e dous de Coalición Democrática —Eugenio Corral e Joaquín— tentaban montar un grupo terrorista pra actuar en Lugo, xunto con Iván Manso Novo e Edgar Sanabria, pra o que en principio contaría unha pistola e coa de xoguete do Iván...

O ESCRITO DEPO- SITADO NA COMISARIA PASA A MANS DUN DELES

En posesión do escrito onde se relatan os datos aquí especificados, presentaríase a seguir unha denuncia na Comisaría de policía que pasou, asimade, ao respectivo xulgado de Instrucción. En días sucesivos, tanto denunciantes como testigos membros todos das organizacións nacionalistas, que presenciaron a declaración de Racamonde, foron chamados as dependencias policiais e, asegúns as informaciones que facilitaron a A NOSA TERRA, alí non se tiña en conta pra nada o que se decía no escrito e tendiese, más ben, a apañar todo tipo de datos políticos dos do Bloque e increpacións coma se fosen eles, e non os rapaces fascistas, os perturbadores do tan propagandeadoo "Orden Público". Entramente, os acusados movíanse con toda tranquilidade, coma si estivesen na sua propia casa.

E debían estar na sua propia casa cando pasados poucos días Eugenio Corral se achegou pola rua a varias personas e, amosándoles fotocopia do mesmo escrito depositado polos nacionalistas na Comisaría, engadía:

"Eu són este, e é verdade que son de CD, pero non quero formar un grupo terrorista como di o papel e tampouco teño coche, nin sequera carné de guiar..."

MANUEL ANTONIO

DE CATRO
A CATRO

(FOLLAS D'UN DIARIO D'ABORDO)

PUBLICACIÓNS GALEGAS IMPRENTA, REAL 16-I. ACRURA

MANUEL ANTONIO:
MAIS ALA!

XESUS GONZALEZ GOMEZ

Os prebostes e túzaro de toda caste voltan ao ataque. En 1922 eran os vellofos de **A nosa plebe** (1) os que regañaban os seus dentes carcomidos pola estupidez mental e moral (e física?); hoxe son os profesores de literatura e outros bichos semellantes. Manoel-Antonio non pode durmir en paz. A irreal academia gallega de la lengua (ou de la lengua gallega —sic—?) adicale o día das letras galegas e os profesores adícanle os seus esgarrios —moi adobiados, eso sí—. Nunca falaran del, e agora descubren a sua correspondencia (maravillosa!). Nun acto público —hai anos, no centro gallego de barcelona— dixeran que pra despistar ao enemigo, a censura, puxeran na sua escolma de poesía galega poemas de Manoel-Antonio pra poder colar os de outros. Non leran o seu manifesto "Mais alá!" (arroutada chamaranlle ao seu ataque a Valle-Inclán) e agora dinnos que está cheo de "infantil iconoclastia". E descubrennos agora os seus manifestos e folletos precisamente os que el chamara "probiños mamaleites literarios", aqueles que el chamara "escribidores híbridos, bilingües queremos decir, que fan da literatura galega algo así como un deporte que favorece a dixestión"; esos escribidores (a canto a holandesa?) que "arrecadan o galego cada vez que quer decir unha estupidez moi grande, reservando o castelán pra cando coidan ('eles') que están en razón". Estes srs. son os que nos queren descubrir agora a Manoel-Antonio, pero sóio unha parte del, lede sinón os xornales que se editan en Galicia.

Pero o caso máis rechamante tal vez seña o dun profesor (de literatura, claro, e, como non, escribidor híbrido) moi festexado. Nun xornal publicado en Vigo e que de Vigo leva o nome, escribe catro notas pra proseguir... que non prosigue. Dinos o interesante que é a carta dirixida a Cebreiro na que fala do anarquismo —cousa na que estamos dacordo, pero cousa na que o mesmo Manoel-Antonio non profundiza— pero non nos dí nada (oh manes do PCG!) das cartas do poeta frianeiro a Rafael Dieste cando éste (perdon pola cacofonía) estaba en África loitando contra os rifeños, non nos dí nada do radical antiespañolismo do poeta, de que lle decía a Dieste que si se quería rexenerar se fixera soldado de Aba-el Krim ou fuxira, pois estaba loitando contra un povo que combatía pola sua libertade. Por non falar xa de "Mais alá!", onde fala claramente da futura República Galega (esquecíame, é infantil). Ou podiase falar do folleto que firmaron el e máis Xavier Soto contra a decisión do concello de Vigo de non poñer a bandeira galega a carón da española; os dous nacionalistas remataban candalles as gracias ao devandito consello por non permitir que a bandeira galega ondease a carón dunha bandeira gloriosa polo sangue que derramou, como a de Atila.

Matizando. O dito profesor dí, textualmente: "Con-

ou sin edición crítica, o manifesto ("Mais alá!") é unha peza chea de infantil iconoclastia". Ben. Todos os manifestos, mentres non se demostre o contrarió, son —de primeiras— infantiles e están —xa que logo— cheos de iconoclastia. O "Manifesto comunista", sin ir máis lonxe (perdón pola saída pola tanxente) cando se publicou, era o manifesto dunha liga de amigos; corría o ano de Deus de 1848 (a ver quen dí o contrario). E non digamos a de ídolos que derrubaban os dous filósofos alemás **descoñecidos** que firmaban o folleto de marras; compre logo decir agora si o manifesto do poeta frianeiro estaba cheo dunha infantil iconoclastia. Porqué? porque se cargaba como poetas a Curros e Ponda e mesmo a Rosalia? ou porque non aturaba escribidores de a tanto a liña o meso escribidores de a tanto a liña o mesmo dí en galego que en español? ou porque falaba dunha futura república galega? porque está o manifesto cheo de infantil econoclastia, non será que os profesores non saben que o "mais alá" chegará, ou é que lle soa demasiado radical gochista, etc, ou seña nacionalista-radical que compre combater como dixo Santiago el menor? Tal vez os tiros van por ahí.

E si falaremos da "polémica Castelao-Manoel Antonio" sobre a arte popular? Millor lle tería sido ao profesor ler o texto do noso poeta, "Prologo dun libro de poemas que ninguén escribou", onde dí que nos seus versos campa o espírito do povo xa que non a letra (ao revés do que acontece co casi toda a maioría de poetas admirados polos nosos profesorciños) e entendería ben o pensamento de Manoel-Antonio cara o povo, do que si é menos respetuoso que Castelao, non está por eso menos interesado en liberar (e cecáis máis radicalmente).

E tamén o devandito profesor extrañase un pouco (logo matiza) que home tan radical estivera como poeta alleo á poesía civil. O mentado profesor sigue sin ler "Mais alá!"; sin ler a correspondencia de Manoel-Antonio (amante de Baudelaire) e sin entender un chisco de poesía, cousa que xa sabíamos, por outra banda.

E nada máis, polo momento; seguiremos e non en capítulos; Manoel-Antonio non merez que o seu nome siga baixo semellante capa de idioteces e cativeces mentais, compre reivindicar tanto a Manoel-Antonio home como a Manoel-Antonio poeta, os dous son un (millor dito, un é incomprendible sin o outro). Pra Manoel-Antonio a libertade, a poesía e Galicia eran un soio. Pra Manoel-Antonio Galicia era a futura República Galega, e por eso, como el, os nacionalistas de hoxe siguen escoitando a voz que a cada relanzo do camiño berra: "Mais alá!"

(1) Nome que lle daba Manoel-Antonio a "A Nosa Terra" despois do desfenestrado da dirección de A. Villar Ponte por parte dos elementos máis reaccionarios das Irmandades da Fala da Coruña.

Nota do corrector.— Por non se tratar de sínxeles coincidencias ou discordias, conservamos a expresión gráfica do orixinal.

A SELECTIVIDADE E A AUTOORGANIZACIÓN DOS ESTUDANTES

MANOEL LOPEZ FOXO

Disque as medidas selectivas que adopta o Ministerio de Educación e Ciencia (MEC), son pra abter un millor control da calidade no ensino. Esto é totalmente falso, e aínda que non o fora, sería errado. E falso porque o obxectivo do Ministerio non é outro que reforzar o carácter clasista do sistema educativo, e é errado pola sínxela razón de que o control da calidade non reside en poñer trabas selectivas como poden ser as catro convocatorias ou o COU condicional, non moito menos. Pra mellorar o ensino hai que mellorar primeiro o contido do mesmo, así como os métodos en que se imparte, a xente que o imparte, ou seña, o profesorado, e moitas cousas máis.

Xa que logo, a loita contra a selectividade non pasa por criticar somentes o xeito de acceder á Universidade; hai que combater tamén o actual sistema, hai que ir a raiz do problema. Pero pra eso temos de ter unhas alternativas e uns obxectivos ben claros. E unha alternativa non se pode facer dun dí a outro e menos mantela en pé deixa chegar á solución. Por eso penso que o primeiro paso nesta loita é conseguir a autoorganización dos estudantes arredor duns puntos, que poden obedecer a un sínxelo reformismo ou a un combate anticolonial; dito doutra maneira, a un plantexamento españolista ou a un plantexamento nacionalista.

E evidente que as más das familias galegas teñen de facer un gran sacrificio pra que os seus fillos poidan estudar, e por eso é que nada más que o período de escolarización abrigada acada un nivel importante. Ao factor económico vense xuntar o xeográfico. En tanto que nas cidades e vilas importantes esisten centros de prescolar e de ensino secundario, na zona rural non hai nada desto. Por outra parte, os rapaces teñen, nos máis dos casos, que axudar aos seus pais nas tarefas do campo por riba de estudar, e carecen de ventaxas socioculturais do xeito de bibliotecas, cine, teatro, etc. Pero ainda hai

máis. O sistema educativo en Galicia é un baluarte fundamental no proceso de asimilación. Este proceso caracterízase pola imposición dunha historia que non fala pra nada dos fusilamentos de Carral ou das Irmandades da Fala, dunha literatura que non nos dá a conocer a poetas coma Manuel María, cando obras del están traducidas a nove idiomas, dun arte, duns costumes e de tantas outras cousas.

A nosa tesis, pois, é que todo o plan é selectivo. Polo tanto, entendemos que toda a loita contra as trabas selectivas non é causa dun dí nen de facela sen organización nin obxectivos claros. A loita contra a selectividade estana a levar ao cabo, entón, aqueles profesores que imparten as clases en galego e con contidos galegos, aqueles alumnos que xa tomaron conciencia de que deben ser eles e non o que quer a oligarquía monopolista española (eiquí xoga un papel importantísimo ERGA e o Frente Estudantil da AN-PG, por exemplo).

En conclusión, a loita contra as medidas selectivas é unha tarefa diaria, de organización e de obxectivos.

Agora ben —e voltando ao eixo do tema— toparlle solucionas a unha parte da selectividade é posible a curto prazo. Do que non hai posibilidades é de poder transformar o actual sistema en tanto que a nosa nación non se "normalice", en tanto non señamos soberanía política e económica, ou o que é o mesmo, en tanto non rache a dependencia colonial á que está sometida Galicia. E esa soberanía real do pobo galego non se poderá facer realidade astra que se poidan poñer a andar, por decilo dalguna maneira, as Bases Constitucionais da Nación Galega, alternativa que boxe por hoxe somente defenden as forzas políticas que integran o Bloque Nacional-Popular Galego (AN-PG/UPG). ¿Quer decir esto que a loita contra a selectividade —entendendo ésta nun senso amplio— tén de ir encadrada no combate anticolonial? . Pois se partimos de que a función derradeira do ensino na nosa Terra é crear novos axentes colonizadores, pensamos que é acertado dabolos non separarnos a loita por un ensino que traballe sobor da realidade galega e que utilice os mellores métodos pedagóxicos da que se fai pola independencia real da nosa nación.

En resumo, tanto o problema das medidas selectivas como o de todo o ensino en xeral terá de se resolver con cambios reais e non con sínxeles reformismos, que é o que está a acontecer agora tanto coa problemática educativa como coa lingüística e cultural. Daí a necesidade e a urxencia de que o primeiro paso na loita do sector estudantil contra esa política asimilativa e colonizadora seña non máis nin menos que a Autoorganización dos estudantes.

EUSKADI

Un decreto conflictivo

MAIALDE

A reforma recén do Decreto de Preautonomía recolle unha petición do CGV —que non faga falla o título de parlamentario prá representación no CGV— ao tempo que engade unha condición nova pra formar parte deste organismo. Asegún o Decreto, compre se elector e elección, sen más en Araba, Gipuzkoa ou Bizkaia pra poder formar parte do "Consejo General Vasco".

CONTINUA A CAMPAÑA ANTI-NAFARROA

Carlos Garaikoetxea, de 40 anos, ingeniero, natural de Iruña, parlamentario Foral e Presidente do PNV, é o único navarro do que deixa agora se falara como futuro presidente do "Consejo General Vasco". E tamén o candidato pra o posto polo PNV, partido maioritario en Euskadi e más no propio CGV. Pra este partido, calqueira basco pode acceder ao devandito posto. Pra o Governo, trátase de impedir que calqueira navarro tome parte nel. UCD fai eco, neste xeito, da campaña da dereita navarra, xa desde o mesmo partido do Governo ou dende o partido de Aizpún.

A intención do Governo aparece evidente. Trataríase, neste caso, de subirlle o precio ao Estatuto do 36, do posible restablecemento dos Concertos Económicos, etc., e deixar a un lado outras medidas más progresistas, como o Estatuto de Gernika. Tal pode ser o precio a pagar polo PNV se é que mantén o nome de Garaikoetxea prá presidencia do CGV.

Pra o PNV, a inclusión de Garaikoetxea tería un afecto doble: apoiar ao CGV, aceptar a sua responsabilidade de partido maioritario dentro del, consolidarse como partido, e frente ás polémicas o PNV quitará a incompatibilidade entre presidente da dirección do partido (Euskadi Buru Batzar) e parlamentario foral, é unha figura aceptada tanto no bunker bizkaitarra do PNV, como na liña máis craramente socialdemócrata do ex-diputado Xavier Arzallus.

Carlos Garaikoetxea,
presidente do Euskadi Buru Batzar
(dirección nacional do PNV)

ESPAÑA

Os mil fraudes de Juan de la Cierva

LOIS CELEIRO

"Tiven que fuxir de Cuba porque Che Guevara ameaçou me de morte" era o que o empresario Juan de la Cierva lle contaba aos seus obreiros. Agora, mediante chamada telefónica dende os Estados Unidos, lles dixo que tivera que fuxir de España porque o persegüía o Grapo. Xa no 1947 por primeira vez abandonou o seu país por fracasar nun proyecto pra "Sociedade de Fomento de Cria Caballar".

Cun nome que lle proporcionava amistades nos altos estandartes da política do Estado, mesmo co Rei, "foi por eso, di un empregado, polo que lle deron proyectos militares", tiña, parece ser, unha documentación americana e soupo aproveitar todos os créditos estatais pra engrosar ese número de millóns cos que arrampiou pra Estados Unidos hai cousa de dous meses. Fuxiu pra deixar unhas mil oitenta millóns de pesetas en débedas (falase de que houbo un movemento de cen mil millóns de pesetas); a Seguridade Social sen pagar dende o 75; os obreiros sen cobras as últimas xornadas e un sinfín de acreedores, algúns —a nivel económico— de talla, coma o Ministerio de Defensa pra o que traballaba en proyectos militares.

Estando nunha reunión, acompañado de dous membros da empresa, co director do banco de Florida, amanou a coartada de ir nun intre do Banco Esterior e o que fixo foi fuxir pra Estados Unidos, donde mantiu duas ou tres veces conversas telefónicas cos empregados: logo decíalles que tivera que fuxir porque o persegüía o GRAPO, como os invitaba a que estiveran tranquilos, "tan pronto poída mánigos diñeiro", ou os ameazaba con que non avisaran a prensa, porque se ésta publicaba calquer cousa relacionada coa empresa, decontado saíran uns reportaxes que el deixara pagados.

A suas relacions, o home e a amistade co Rei axudan a eliminar trabas pra conseguir calquier tipo de axudas estatais e dese xeito o seu fin estaba cumprido: "A el nunca lle preocupou a empresa e moi menos os empregados. Interesábase somentes pra xustificar eses créditos dos que polo que parece, unha parte iba prá empresa (e así, pagaba os doce millóns de nóminas) e os outros ingresaban na sua conta particular e daí pasaban aos bancos americanos. Nunha ocasión, comenta Santiago Obrero, técnico da empresa, dixo en asamblea que a el non lle importaban as familias que integraban a empresa e que se nas eleccións ganaban as esquerdas, decontado abondonaba o país".

OS PROYECTOS FRAUDULENTOS

A empresa que leva o nome do seu amo, escomenzou o ano 72 nun carto da "Avenida do Generalísimo", no número 47, e os seus primeiros traballadores foron o mesmo Juan de la Cierva, e Benito Alonso, ourensan este último, que tentaba facer oposiciones pra carteiro en Madrid cando foi contratado como chofer e, mais adiante, despari de comenzar un cursillo de electrónica que non rematou, pasou a ser o xefe dos laboratorios. Un compañeiro de empresa chámalle "zarralleiro das comunicacions" e di que "o seu servilismo suple a falta de conocementos técnicos que pose". A empresa, e neste coinciden a maioría dos traballadores, "servía de tapadeira pra encubrir eses créditos fraudulentos que o o Goberno español lle concedía cada dous por tres e hastra fixo de intermediario pra que unha empresa inglesa lle vendera a "Delegación General de Seguridad" unhas chalecos antibala, negocio que había un suposto fraude duns tres millóns de pesetas". Entrou, tamén, na subasta dun totalizador de apostas e cun baixo presupuesto escomenzou a facelo basándose noutro projeto que suscribiu e que se chamaba "Destator", oxe funcionando no hipódromo da Zarzuela.

O projeto "Destator", feito a par do Totalizador-741, era un dispositivo pra controlar as explosións nos petroleiros, hoxe considerado coma un morto a nivel técnica aínda que está patentado e homologado e inclusive sobor da sua patente foi conseguido un crédito de douscentos millóns de pesetas. Este projeto probouse por primeira vez no simistro petroleiro "Urquio".

Con estes dous proyectos escomenzou o traballo na empresa, cunha plantilla de sete ingenieros, dous técnicos, oito administrativos, o señor De la Cierva, e dous socios, Manuel Humber e Fraín Beltrán. No 74 sofre unha crisis económica que se solventa ao contratar uns proyectos pra o Ministerio de Defensa: o DYAL (Designación e ataque por laser) pra o exército

do aire, o Lockheed e a Bazan pra Armada e o Magnegiro pra o exército de Terra. Destes tres (estabilizadores de armas), o primeiro parede que era o de máis envergadura, e por ser materia reservada, non se sabe nada del; coméntase que somentes o Dyal tén arrematada a sua primeira parte. Fíxose un sistema de comunicacions pra casa civil do rei que lle chamaban o Alcome; dada a ineficacia demostrada na visita a China, onde se puxo en funcionamento por primeira vez retirándose todos os aparatos que a compoñía. Outro dos traballos que non chegaron a ser consumados foron o autopilot chamado "Gaviota" e unha emisora de 25 W de VHF pra embarcacións deportivas, e a empresa Hispano Radio Marítima, ao ver as suas deficiencias, negouse a distribuila. Segundo o comité de empresa, é este o total do traballo realizado, aínda que na lista do total de gastos, aparecen dezasete proyectos, moitos deles desconocidos polos empregados (o crédito concedido pra un projeto, transformase en crédito a fondo perdido se éste non se consuma).

O tema, cecais polas relacións do empresario, cecais pola suposta implicación do Ministerio de Defensa ou pola amistade con D. Juan Carlos (máis dunha vez visitou a empresa) declarouse materia reservada, precintouse algunha nave, houbo desahucios doutras duas e o irmán do historiador parece ser que tén outra empresa nos Estados Unidos onde se aproveita a técnica de España. En tanto que uns douscentos obreiros se apuntan ás ringleiras do paro e CCOO agarda que o rei lle conceda a audiencia pra volverelle as fotos que el e a reina lle diciran a D.J. e a Dña Eloisa, a sua muller, e que o retiren do museo de cera, ou que polo menos o cambien de sala.

Ainda que non hai noticias oficiais din os rumores que o empresario Juan de la Cierva non podera voltar a España aínda que somentes están interesado nesta cuestión os ex-empregados que teñen presentado contra el un maxistrutura un par de querellas.

Karstens, Clark, Thatcher:
unha "nova ameaza"
que non é tan nova

Matices represivos en tres países capitalistas

J.J. NAVARRO/LLATZER MOIX

Tres acontecimentos diferentes, pero interrelacionados na esfera política internacional, teñen plantexado nos tempos últimos a cuestión de se unha parte do mundo evoluciona cara posicións más conservadoras. Trátase da victoria electoral da señora Margaret Thatcher na Gran Bretaña, a desfeita dos liberais nas eleccións parlamentarias canadienses, e a elección de Karl Karstens (un vello militante nazi) como presidente da República Federal Alemana.

Estes tres acontecimentos en somente un mes, teñen suscitado dos analistas de tendencia progresista unha seria preocupación polo futuro do bloco capitalista mundial. Duas primeiras potencias (Alemania Federal e Gran Bretaña) e un dos estados más desenvolvidos do planeta (Canadá) van estar gobernados pola dereita no de curso dos cinco anos que veñen.

A preocupación é, como pouco, xustificada. Nun contexto de crisis mundial do sistema capitalista, aguillado polos seus propios deseiquilibrios internos e paralizado pola crisis económica, a existencia dun goberno claramente reaccionario en calquera país desenvolto, supón unha estratexia defensiva, unha negación do pequeno marxe de cambeo que ofrecían os gobernos ou as figuras moderadas.

CANADA E GB, OS "CONSERVADORES"

Na Gran Bretaña, a victoria electoral dos conservadores (particularmente da sua facción reaccionaria, representada por mrs. Thatcher) xa foi obxecto dun comentario anterior.

As "folgas salvaxes" do inverno último, o poder crecente dos sindicatos, que quedaban xa

tora do control do Labour Party, e a perda de imaxe internacional da Gran Bretaña, condicionaron ao electorado pra escolher a involución en troques da incerteza.

Os obxetivos dos conservadores británicos son claros: volverlle ás grandes empresas o seu mingoado poder, abaixar o endebedamento do Estado cortando o gasto público, e recobrar o terreno perdido no terreo internacional, efectuando unha política de poder más agresiva e adicándolle unha meirande parte do presuposto á defensa.

En Canadá, a victoria conservadora nas eleccións xerais do pasado día 23 de maio tén un significado menos trascendente. Había once anos que os liberais, capitaneados por Trudeau estaban no poder, e a sua política non sobrancera precisamente polo seu progresismo.

De xeito paradóxico, en Canadá os conservadores fixéreronse co Goberno avalados polos seus éxitos en política local, amiude más arriscada e eficaz que a dos liberais. Asemade, e en frente da tradicional división interna dos liberais, o novo primeiro ministro de Canadá, Joseph Clark, foi quen de afastar á vella garda do Partido Conservador e xungir criterios.

Doutra banda, non sería estranxo que a desfeita dos liberais fora algo personal de

Trudeau, que viu deteriorada a sua imaxe pública nos últimos tempos polas revelacións dos seus segredos sentimentais, divulgados pola súa ex-esposa, Margaret, nun libro de aparición recén. Nun estado de poboación ainda puritana dabondo, como o canadiense, esta caste de cousas conta.

O CINISMO ALEMÁN

Pra rematar, o terceiro punto de inflexión favorable á dereita é Alemania Federal, que na semá pasada elexía ao demócrata-cristiano Karl Karstens como presidente da República. O que más tén indignado aos sectores progresistas é a vella e confesada militancia de Karstens no Partido Nazi durante a época

hitleriana, tanto como a sua actual posición ultra-reaccionaria en frente da maior parte dos temas obxeto de polémica hoxe en día da sociedade alemana: "terrorismo", política económica, relacións co Este, etc.

Noustante, a indignación pola escolha de Karstens ven resultar un tanto fora de lugar. A sua designación como presidente non é un feito illado, senón que tén sido posible gracias á correlación de forzas favorables á democracia cristiana que existe na Asamblea Federal Alemana. Esta correlación de forzas xa existía antes, como tamén existía Karstens na vida política alemana, ocupando cargos de dirección no CDU. Calisquer laio actual equival a unha mostra de cinismo político, de non se un remitir ás contradiccións do sistema democrático alemán.

A fin de contas, asegún apontan os observadores máis lúcidos da República Federal Alemana, a operatividade do Presidente da República é puramente representativa, e todas as decisións executivas ficam nas mans do canceller federal, o socialdemócrata Helmut Schmidt. Os mesmos observadores puntualizan tamén que no contexto actual da política alemana sería en verdade difícil gobernar máis botados cara a dereita do que o Schmidt e os socialdemócratas.

O análisis destas tres victorias sectoriais dos conservadores remitenos á mesma pregunta do principio. Son os acontecimentos mundiais a vir os que deberán despistar esa incógnita, pero en ningún caso acontecimentos tan restrinxidos como os que vimos de analizar. Estes, en todo caso, determinan un momento político, pero ainda non están definidos dabondo como pra determinar unha tendencia.

A parte de todo, e nos tres estados nos que se veñen de producir os devanditos trunfos conservadores, a dereita non está representada por un goberno ou por unha personalidade, senón polo sistema ao completo. As alternancias no poder non pasan de ser cuestións de matiz.

MASACRES EN EL SALVADOR

RAUL FREIRE

O mes de maio tróuxonos ás primeiras páxinas dos xornais as masacres que a dictadura militar da República de El Salvador realizou contra do pobo salvadoreño, movilizado en apoio ás accións do Bloque Popular Revolucionario.

El Salvador, república centroamericana de 20.000 km². e con máis de 5.000.000 de habitantes, é un dos estados más atrasados de Latinoamérica. A clase labrega, a meirande parte da poboación vive asolagada nunha situación de carácteres feudais con ronseis conseguidas de marxinación, miseria e analfabetismo. Unha oligarquía nativa nas mans das multinacionais e fidel aos mandados do imperialismo, exerce firmemente o poder político polo tránsito dunha longa estadea de dictadores militares.

O actual dictador, xeneral Carlos Humberto Romero, que asentou na presidencia con base no puchero electoral do 20 de febreiro de 1970, encetou o seu mando cunha masacre; o exército disparou contra dos milhares de manifestantes que protestaban contra da farsa electoral, morrendo máis de cien persoas.

A represión brutal é o esquema de governo de Romero. Pra isto, conta abertamente coas operacións da Garda Nacional e da Policia, e tamén coas "segredas" de ORDEN (Organización Democrática Nacionalista, !!!), banda paramilitar estilo Escuadrón da Morte que notoriamente comanda o xeneral Medrano.

A oposición á dictadura localízase en núcleos socialdemócratas e democristianos, de carácter moderado, na direita pro resista, vítima predilecta de accións represivas como a masacre efectuada na comunidade cristiana S. Antonio Abad "El Despertar" (xa que a direita oficial, co nuncio Gerada ao frente, apoia ao réxime), e na esquerda revolucionaria, con grande presencia no seo da clase obrera e en amplos sectores labregos.

Na actualidade operan en El Salvador grupos guerrilleiros como o ERP (Exército Revolucionario do Povo) e, de xeito moi efectivo, as FARN (Forzas Armadas de Resistencia Nacional), organización político-militar que protagonizou os secuestros de destacados representantes estranxeiros das multinacionais (coma os ingleses Massie e Chaterton ou o xaponés Suzuki). Tamén tén feito presencia coas suas accións o Frente Popular de Liberación Farabundo Martí (en lembranza do fundador do P.C. salvadoreño, asasinado no ano 1932 polo dictador de turno). Cunha crecente e xa moi importante presencia no pobo, dinamizan as mobilizacións e a lucha contra da dictadura as organizacións políticas de masas Frente Amplio Unificado (FAU) e o Bloque Popular Revolucionario (BPR).

O 4 de maio, último, comandos do BPR (que non é un grupo militar, senón un fronte político) ocuparon na capital do país, San Salvador, as embaixadas de Costa Rica e de Francia e a Catedral Metropolitana, esixindo a libertade dos líderes do BPR, detidos e torturados, entre os que figura o segredario xeral, Facundo Guardado.

Unha ampla mobilización popular con bandeiras e pancartas do BPR concentrouse frente a Catedral en solidaridade coa acción. As tropas encetaron a masacre, que se alongaría en días sucesivos, disparando contra das inmensas mobilizacións populares. Os propios enterros das vítimas convertíronse en escenario mobilizador contra da dictadura e contra do imperialismo.

El Salvador, como Nicaragua, é un punto revolucionario importante en América. Os procesos de mobilización popular e de guerra popular dirixen a rematar coas dictaduras e a eliminar o control imperialista sobre deses países. Centroamérica é hoxe por hoxe no continente o foco revolucionario activo.

A política da Administración Carter, á vista da situación americana, xoga, sempre con ambigüedad, en doble sentido. Encamiñase, por unha banda, a liquidar as dictaduras militares, xa inservibles, en Latinoamérica, e por outra, a asentar democracias burguesas que garanticen a estabilidade e, tamén, por suposto, a dependencia. Pra isto contan co valioso apoio da socialdemocracia e co exemplo, consagrado, do modelo venezolano. Os procesos de Sto. Domingo, Bolivia, Ecuador e o Perú marchan por ese vicio. A presión sobre Chile tén o mesmo senso.

No caso centroamericano, é Costa Rica o modelo e sostén da oposición moderada (pro-imperialista) pra liquidar as obsoletas dictaduras militares (Nicaragua, El Salvador) e neutralizar os movementos populares que dirixen grupos antiimperialistas coma o FSLN, o BPR... Noustante, os EE.UU., como sempre, fan xogo múltiple: procuran derribar as dictaduras sin desligarse totalmente das mesmas. E, ao mellor, algúns puntos pode xurdir a sorpresa pra o imperialismo.

Crónica do Rallie do Lacón

Organizado pola escudería Carballiño, desenrolouse por toda comarca na mañá do domingo día 20 de Maio o XIII Rallie do Lacón, proba de carácter Nacional puntuable pra o Campeonato de Galicia de Automobilismo, con coeficiente seis. O Rallie constou dun recorrido total de 216,970 Km. dos cales 42,800 Km. eran tramos cronometrados, nas localidades de Varón, Trasalva, Cea—Carballiño, Cabanelas e Razamonde—Eiras. Todos tramos repetíronse duas veces, excepto Varón, que somente se fixo unha.

Ainda que a organización tiña completado o cupo das 80 inscripcións, somente tomaron a saída do parque pechado pouco máis de 50 máquinas, como consecuencia do mal tempo reinante. Quedamos polo tanto sin ver nesta proba aos mellores pilotos portugueses do momento, e toda inscripción de Porsches, que en vista de chuvia decidiron non participar. Tamén pouco pudemos ver a Fernando Lezama, que co seu Ford Escort era o máximo aspirante.

O primeiro tramo de Varón empezou ás 9,57 m. e ante a ausencia de Lezama, que debía sair co número 1, tomou a salida Xoán Carlos "Culebra" con sue Seat Burgueño 2.100 c.c. grupo 5, levando o número 2, rodando a velocidade que tén aféita a afición, é decir, moi forte. Tras del saiu Oanes co seu típico Alpine 1600 S color amarelo, e a continuación Piñeiro, Peitos, Cleherc, etc. Asueiras, que saiu do parque pechado, xa non fumos capaces de miralo acabar o primeiro tramo por rotura no motor. Esta manga, salvo algún que outro coche, non foi rodada moi forte. A carreteira estaba perigosa, e os pilotos non arriscaron.

Ao rematar esta manga e mentres os coches corrfan en Trasalva, a afición poudemos atallar deica Cabanelas, e alí esperamos as máquinas pra velas correr de novo; era a 4 manga cronometrada da mañá. Os pilotos, distanciados a moi pucos segundos as uns dos outros, pisaban xa eiñu o más forte posible; uns pra distanciarsemáis dos seus contrarios, outros pra acortar distancias de tempo. Os coches, a pesares, de que a carreteira era agora más estreita, agarrábanse mellor porque o firme estaba semiseco e moi ben asfaltado. O número de coches diminúe bastante debido ás averías, e ás saídas. Xa non miramos pasar a Culebra; pois igual que no Rallie de Tui, e na subida a S. Antoniño, seguiríao a mala sorte, ao romperelle o motor do seu Burgueño. Outros abandonos eran os de Pardo Corral, Gulias, Cleherc, e Diéguez, que ia participando con un Fiat 124 Sport 1600.

Ao terminar esta manga, collemos rumbo deica Razamonde; alí estaba acabando aínda o primeiro paso das máquinas. Foi precisamente en Razamonde—

Eiras onde máis espectaculo fixeron os coches; perto da meta unhas curvas moi rápidas acompañaban a outras moi pechadas,

Os accidentes e trompos foron frecuentes ao desafiar as máquinas as leisa da gravedade. Así por exemplo, Magdaleno tería que chamar á grua pra que sacara o seu Seat 127; o valente piloto que viña mangado, xa case tiña collido a curva a duas rudas cando o coche colleu areña, derrapouelle e saíuse en plancha fora da carreteira, rompendo unha aleta e a dirección. Miguel Alvarez, despois de forzar moi valentemente o seu 1430-1800 Competición, rompeu o motor e tería que abandonar neste tramo, os trompos, os sustos e as saídas foron os protagonistas desta manga.

O Segundo pase de Razamonde fixose ás 13,45 h. Igual que no pase anterior seguiu o espectáculo. Oanes rodou forte, adentrándose nas curvas en plancha, e saíndose atravesado; ainda que o que fixo o espectáculo máis precioso foi o ourensán Peitos, pois na meta, que quedaba ao final dunha contracurva moi pechada, entraría co coche invertido, é decir entró coa parte traseira, quedando o morro do coche deica onde el viña. Toñi Díaz, ainda que non tanto, entrou tamén co coche en forma semellante; un trompo feito co dificultades salvouno de pagar contra o muro que bordea o carreteira. Ambos pilotos foron moi aplaudidos pola afición presente. En fin, foi unha durísima batalla neste último tramo entre os pilotos pra facerse cun posto alto na clasificación final, que quedou así:

- 1.— Piñeiro—Alonso (Escudería Ferrol) 1.752 puntos.
- 2.— Peitos—Colemán (Escudería Ourense) 1.797 puntos.
- 3.— Oanes—Piñón (Escudería Ferrol) 1.822 puntos.
- 4.— Cleherc—Piñeiro (Escudería Ourense) 1.833 puntos.
- 5.— Toni Diaz—González (Escudería Rias Baixas) 1.845 puntos.
- 6.— Fernández—Fernández (Escudería Ourense) 1.848 puntos.
- 7.— Cao—González (Escudería Ferrol) 1.879 puntos.
- 8.— Paradela—García (Escudería Ourense) 1.881 puntos.

XOSE LEANDRO
Arcade

Ao Celta, que conseguiu o ascenso na pasada temporda en Getafe, este ano tamén lle fan falla os puntos, pero pra se manter.

A XORNADA O Celta, moi perto da permanencia

Xa somente lle queda ao Celta xogar co Athletic de Madrid en Balaidos o domingo pra rematar a liga e saber en que división milita prá tempada que ven. O empate que este pasado domingo acadou en Xixón, así como os empates nos seus respectivos campos do Rayo Vallecano co Barcelona e do Zaragoza co Atl. Bilbao fan que o equipo celeste poida mirar o derradeiro partido cunha serie de posibilidades de se manter que deica este domingo non tiña. Queda o terceiro posto pra o descenso e matemáticamente xa somente o poden ocupar Rayo ou Celta; nembarantes; o Zaragoza, que xa se salvou, pode influir en que se salve o Celta en caso de triple empate.

Vexamos como están matemáticamente as cousas:
A situación hoxe é: Zaragoza 29 — 5. Rayo 27 — 7. Celta 27 — 5. E ante as diversas posibilidades sal o seguinte cadro:

1— Caso de que ganen Celta e Rayo e perda o Zaragoza: O goal-average particular está empatado. Todos teñen catro puntos e igualdade de goles a favor e en contra (Zaragoza, 7, Rayo, 4, e Celta, 8). Polo tanto, hai que recurrir ao goal-average xeral e quitar o porcentaxe, que queda así: Zaragoza 55 / 58 (0,948), Rayo 29 / 53 (0,547) e Celta 33 / 53 (0,623). Caso, pois, de rematar así a liga descendría o

Rayo, a non ser que dera aumentado o seu goal-average en catro goles máis que o Celta.

2— Caso de que o empate a puntos seña entre Celta e Rayo, descendé o Celta, pois o goal-average particular entre os dous é favorable ao Rayo (3—2).

3— Caso de que o Celta perda, baixa. E preciso que saque un punto máis que o Rayo, senón descende a non ser o triple empate. Vemos pois que o Celta depende do resultado do Rayo, pro sobre todo depende do seu propio resultado co Athletic de Madrid.

E alentador dabondo a suba de xogo que os vigueses veñen conseguindo, anque o domingo non deron ganado en Xixón, foi algo ben desgraciado, pois os goles que fallou Vavá clamaban ao ceo. De todas maneiras, o empate conseguido foi algo de moito mérito, que foron moi poucos os que sacaron puntos de "El Molinón" este ano. E non é que todo fora un campo de rosas, pois o Fenoy tivo que estar a gran altura pra coutar o acoso xixonés. Este acoso víase contrarestando polos temibles contraataques vigueses, que xa a mitade do primeiro tempo batera duas veces ao meta Castro. Logo houbo oportunidades polas duas partes pro sober de todo pola do Celta, que fallou, como decíamos, goles cantados. Pero bueno, as sortes e as desgracias repartíronse en todos os campos, e abonda pensar un pouco no

penalty que Landáburu fallou contra o Barcelona chegando ao final e que deixaría ao Raio en moita millor situación cara o último dia.

Quea pois, toda a emoción e dramatismo prá derradeira xornada, onde en Balaidos e no estadio Insular vai haber dous partidos a cara de can.

Pro esta xornada trouxo tamén resultados importantes pra o resto dos equipos galegos. O Coruña deixou escapar um importantísimo punto ante o Murcia, do seu estadio, co que aínda esta moi crara a sua permanencia. O Ferrol saiu craramente derrotado en Castelló, por xa hai tempo que esta descendido.

Onde esta a cousa máis negra é na segunda división B, pois anque o Pontevedra se desfixo do Pegaso, equipo tamén implicado no descenso, o Lugo saiu craramente derrotado do seu estadio polo podente Oviedo, co que as suas posibilidades de salvación non existen. O Ourense xa non tén problemas nen porriba nen por baixo.

Quitando o Ourense, pois, todos os equipos galegos ou están descendidos ou teñen que xogar hastra o derradeiro partido coa dúbida do descenso e da permanencia nas suas respectivas divisóns. Unha temporda que por moito que millore nestes partidos que restan, podemos ver como moi pobre en resultados, circunstancias económicas e leisóns aparte.

TIMOTEO

UNHA "NOVA INDUSTRIA": OS GALIÑEIROS

A finalidade que se busca aquí é sempre a mesma: producir o kilo de polo ao máis baixo preço posible. Restrinxense, xa que logo, todos os gastos: alimentación, man de obra, instalacións.

A ALIMENTACION TEN DE SER BARATA

Procúrase substituir os grans (alimento normal das galiñaceas) por alimentos nos que entran so xéneros dispendiosos que se poida atopar. As proteínas, que son elementos nobres (pero caros) fornécense en forma de bagazo moído, fariña de peixe e ácidos aminados de síntesis. As vitaminas soñ, por suposto, sintéticas.

Selecciónanse razas que, áinda comendo pouco, engorden de presa. Hai xa ben tempo que os xenetistas están debruzados sobre deste problema, e non sen resultados: as razas anteriores. Chegaron a ser o que realmente se pretendía delas: máquinas de transformar materia vexetal (e maiormente sub-productos) en carne.

A última descuberta dos xenetistas é a galiña anana: unha galiña que, producindo ovos normais, ao mesmo tempo ritmo que as outras é moi más pequena e xa que logo, menos esixente en alimentación; outra ventaxa é que ocupa menos lugar, proporcionando economía sustancial de instalacións.

A MAN DE OBRA DEBESE REDUCIR AO MINIMO

Automatízase todas as operacións, e particularmente a distribución de alimentos.

Na cría de galiñas poñedoras, a evacuación do seu esterco e dos ovos está enteramente mecanizada pola utilización de gaiolas e tapetes xiratorios. As pitas, clausuradas de a duas ou a tres en gaiolas estreitas, non fan nada, aparte de comer e poñer; xe pra eso pra o que están, ¿non é?

ECONOMIZASE NAS INSTALACIONS

Amoréase aos animais uns pro riba dos outros e supriúmese todo o "superfluo": ventás, illamento termico, etc.

Por outro lado, esperimentan todas as argalladas posibles de cara a acelerar a medra dos animais ou aumentar a posta. Observouse, por exemplo, que as galiñas poñen máis cando se crían cunha noite e un día artificiais, seguindo un ritmo máis rápido que o da natureza. En certas crías, as galiñas xa non ven, xa que logo, a luz do día, e vense sometidas a un ritmo de vida acelerado.

Os resultados son espectaculares. Os seleccionadores

e especialistas da nutrición animal pódense considerar satisfeitos: En 1930, comprían de 4 a 5 meses e 5 kilos de alimentos pra obter un polo de 1.500 gramos; hoxe, obtense o mesmo polo (ou máis exactamente o mesmo peso dun animal que non máis que na apariencia é o mesmo) en oito semáns e con tres kilos de alimento. Nos Estados Unidos, coas últimas razas criadas, fabricase un polo de 1.600 gramos con dous kilos de alimentos.

En tanto que en 1950 compría un avicultor pra 10.000 polos, hoxe abonda cun pra 100.000 cabezas.

Pra moi logo, "O Mundo feliz" de Aldous Huxley quedará desfasadísimo.

Esto é que o fan os técnicos. ¿Qué é o que pensan os polos e os consumidores?

¿O polo de galiñeiro, animal feliz e de boa saúde?

Hai quen parece chegar ao punto de nos querer convencer deso. Como decía (sen retranca) un criador "Nós non os maltratamos; viven dunha atmósfera quente e fofa, abrigados do vento e da chuvia, teñen comida toda a que queiran. E coma se fora un casino".

Un casino onde acontecen cousas inesperadas:

A pesar de pasaren as instalacións por desinfeccións periódicas, a pesares das vacunas e dos antibióticos engadidos á alimentación, as doenças contaxiosas provocan baixas considerables; a peste sigue a ser a doença más temida entre as pitas.

E frecuente que os polos de galiñeiro, sen razón aparente, se boten a peteiradas os uns contra os outros, ou hasta a comerse entre eles; pra combatir ese vezo (pois, como todo o mundo sabe, as pitas son animais maiormente vezados), atopouse unha solución: cortarles un cacho do poteiro.

Na cría das poñedoras obsérvanse outros comportamentos aberrantes: galiñas con pintas de boa saúde morren de súpito de ataque ao corazón; outras van esmorecendo e morren se non se alimentan a man durante certo tempo; outras inda parecen tolas, e baixan e baixan a cada volta máis a cabeza en troques de baixala pra comer.

Esperimentan de cando en vez doenças—síntoma de dexeneración: tubo digestivo e órganos reproductores, dexenaración adiposa, cancros de toda caste (fígados, pulmón, ovarios, riles, etc).

As causas deste "aborrecemento" son evidentes:

As galiñas teñen unha alimentación científicamente dosificada e exactamente correspondente ás suas necesidades fisiológicas, din os técnicos. Científicamente dosificada, sí, de maneira que custe o menos posible e

de rendementos máximos. Pero non dosificada en función das esixencias fisiológicas dos polos. Segundo *Animal Machines*, de Ruth Harrison, "A galiña moderna non é máis que unha eficientísima máquina de transformar materiais brutos —os alimentos prás poñedoras— nun producto acabado —o ovo". Todo o que se lle pide a unha galiña é que seña rentable, ou seña, que poña ovos abondo antes de morrer. Raramente se conservan as poñedoras máis dun ano, porque daí en diante, a mortalidade é grande de máis; pero desque "aguantan" un ano, o criador xa está satisfeito. El é certo que hai un certo número que morre antes, pero unha mortalidade de 10 ao 20 por cento considerase económicalemente tolerable.

A inmovilidade e o amoreamento son, igual que a alimentación que se lle dá os animais, evidentemente contrarios ás leis biolóxicas, e contribuen ás diversas doenças e comportamentos anormais dos que temos falado.

A cría industrial do porco, dos becerros e, pra moi logo, do carneiro, emprega métodos análogos. Hai exemplos claros:

O "becerro industrial", reducido a inmovilidade total e recibindo unha alimentación ao tempo superabundante (pra acelarar a medra) e probe (pra obter unha carne blanca), somente se dá aguantada viva a curta existencia que se lle asigna a costa de indicios e de antibióticos. O criador de "becerro industrial" anda seguido coa xeringa na man, decía un técnico, esaxerando un case nada. A carne sen coor da "becerra blanca" é unha carne anémica, que lle debe a sua coor a un réxime carente de ferro e vitaminas B 12.

Unha firma inglesa vén de crear hai pouco un alimento pra vacuno a base de ... esterco de polos de galiñeiro. Os técnicos non ven neso máis que ventaxas: resolve o difícil problema da evacuación do estrume de pito procedente da cría industrial, e fornece, ao tempo, un alimento baratísimo. Os fabricantes afirman que o sabor da carne non se ve por eso alterado de máis. Está claro que o que eles quererán sería convencernos de que as vacas se fixeron pra comer esterco de polo, e que a calidade da carne con eso non pode máis que gañar.

Da edición portuguesa do libro de Claude Albert L'industrialisation de l'Agriculture, salut ou cuicidio de l'home?

da terra asoballada

RESPOSTA AO CORRESPONSAL DE "EL PROGRESO"

Ista nota foi remesada a "El Progreso", sin ter sido publicada reproduciendo aquí a nova de corresponsal ouxeto de crítica por parte do noso comunicante.

SARRIA

NOTAS LOCALES

SARRIA.—(De nuestro corresponsal, VILLARABÍD)

Son meternos en profundidades, queremos dar a conocer nuestro punto de vista y el de muchísimos lectores, sobre algo que está llamando la atención ultimamente.

Resulta que ni con democracia ni sin democracia, seguimos en las mismas. Con el típico "plumazo" se arregla todo. Cambian las gentes, cambian los nombres y hasta la forma de vida, pero seguimos siendo dictadores por naturaleza.

Nos dimos cuenta, el pasado domingo, que en varias calles de la villa, se colocaron pegadas a las placas actuales, unos vistosos carteles con otros nombres. Ni entro ni salgo en si están bien unos o mejor los otros. Eso es cosa que no me incumbe. Lo que si no nos parece muy acertado, que así, por las buenas, sin contar con nadie unos señores, plaza, rúa o como lo quieran

llamar, era cosa de la ciudadanía y que pasaba por el Ayuntamiento. De ahí que nada nos gustase aquello del "plumazo", y yo me lo guiso y yo me lo como. Que de eso hubo mucho... Asombroso, pero veo que lo sigue habiendo.

Conste que no tengo nada en contra de Castelao. Todo lo contrario pues creo que nos dice mucho más a los gallegos que cualquier otro político. Pero eso de que nos lo pongan dictatorialmente a estas alturas, sin consulta y sin llevarlo a una sala de sesiones, donde nos consta sería tenida la moción en consideración, y casi podemos asegurar que sería aprobada...

Esto no lo comprendemos ni lo consideramos con un mínimo de democracia. Quien sabe, igual estoy confundido y la verdadera democracia es hacer cada uno lo que quiera...

Que yo sepa, esto pasó con la calle de Calvo Sotelo, a la que se colocó el nombre de Castelao. De momento no tengo otras noticias, ni de quien colocó estos bonitos, que todo hay que decirlo, indicadores.

Grupos políticos que entran en el juego democrático y que tengan representación en la villa

están todos dentro de la Corporación Municipal. De ahí nuestra extraneza.

"El Progreso"— 22-5-79

* * *

SARRIA

Sr. Corresponsal de "El Progreso"

Vou comprobar hasta onde chega a sua recién estrenada democracia, solicitandolle teña a ben publicar o presente escrito no mesmo lugar que o seu de data 22-5, no que fai uns comentarios sobre o cambio de nome nalgúns ruas da nosa vila. Vostede ben sabe que a democracia consiste na discrepancia de pareceres.

Niste cambeo simbólico de nomes eu non vexo máis que unha oposición, por parte de un sector do pobo que comenza a ter conciencia de galego, a uns nomes impostos por uns dictadores, e en ningún caso o aproveite vostede, como é a sua norma, pra decirle ao pobo de Sarria o que está ben ou mal. Si vostede soupera o que é a democracia vería alí onde hai oposición os feitos e leises dos dictadores.

Istas novas placas foron postas —nun difícil esforzo por percurar

respetar hasta as leises dos dictadores que, polo que se ve, son tamén as suas— con un total respeito as antegas, non, como vostede di: "pegadas a las placas actuales". Claro que istes seus errores xa comienzan a non causar estraneza a nadie, pois todo o mundo enceta a darse conta do fin que teñen.

Sr. Villarabid, si tanto lle molestan que os nomes novos

das ruas señan postos sin preguntarlle a nadie, ¿por qué nunca protestou contra os que hoxe teñen de "Calvo Sotelo", "José Antonio", etc., que tamén foron postos sin preguntarlle a nadie, nun intento inútil de que o pobo galego chegase a aberración mental de florificar aos seus ladrós e negadores das suas libertades mais descarados? .

Possiblemente o feito de que vostede o tilde de antídemocrático é a proba más clara de que debe ser todo o contrario, pois, ¿qué concepto e senso da democracia pode ter quem pascu tantos anos de concellar nuns Ayuntamientos de dictadores e que, por riba, non tivo ningún incommodo en ser, ao mesmo tempo, o corresponsal do xornal onde se publicaban as reseñas dos plenos? . Cousa, ista última, que sigue facendo.

Di en certo párrafo: "...igual estoy equivocado y la verdadera

democracia consiste en hacer a cada uno lo que le de la gana..." Sí que o está, Sr. Villarabid, que a democracia non lle é eso exactamente... a pouco máis atina.

¿E que decir, Sr. Villarabid, da sua afirmación "conste que no tengo nada contra Castelao". Compréndese que vostede sinta a necesidade de xustificarse, o que non se entende e que pretenda que naide o crea. Todo o mundo sabe que vostede foi mui fidel servidor daquela política que o perseguiu, daquiles "demócratas" que quixeron facer calar a sua voz co desterro porque non pudieron asesinalo como fixeron co seu amigo Alexandre Bóveda. E esa voz berra hoxe tanto que hasta a sua conciencia paracen chegar lonxanos ecos, a xulgar polos seus inútiles intentos de xustificarse... En fin, Sr. Villarabid, que llo diga o pobo que me lea, se esto chega a publicarse, pois aforraranme un traballo molesto.

Sr. Villarabid, ¿por qué non se vai dunha vez a "cuidar geranios", e deixa de serise molesto moscón que non fai más que rombarlle nas orellas ao pobo de Sarria, nunha inútil defensa de baixos intereses poliquesiros? .

Atentamente,

FELIX CASTRO GARCIA

DA ARTE E DOS XEITOS

A INXENIERIA DEFENSIVA DOS CASTROS

A topografía e os materiais constructivos empregados condicionaron fondamente o xeito de artellar os valados castrexos, as defensas ou parapetos. Hai diferencias entre os asentamentos das terras chás, as de beiramar ou as montañosas do interior, ante os das terras pixarrosas e os das zonas graníticas. O que sí todos coinciden é na estratexia do lugar, vixiante aos longos horizontes e esculcando cara outros castros nos que se protexían as xentilidades.

Os castros das terras chás, como o de Vimianzo, ou o de Lobre, fanno cavilar en avanzadas estratexicas e ofensivas; os más deles están feitos con valados de terra. Son as construccions da antiguedade que más sofriron polas destruccións, pois as ventaxas do lugar chan

tamén se lle ofrecían prás labores do agro, e así, moitos deles víronse esmoreados e achairados sin quedar nen seña.

Os castros de valados de cachote granítico teñen un aqullo de rexos e fortes, algo que non se dá nos de pizarra ou de esquistos, e moi menos nos de murallas de terra contida por fiadas de pedra esfaragullada, que, nembargantes, ofrecen pra se defender un laberinto de foxos. O senso práctico pone de manifiesto nistas construccions, algo que dende a nosa visión afeita ao consumismo, nos é difícil descubrir, así, os foxos eran defensivos, e amais de sacar diles a terra pra os socalcos das murallas, tamén servían pra ir afondando deica chegar á auga ou incluso pra explotación mineira. Pola outra banda, os valados castrexos non somentes eran defensivos, senón que ta-

mén amparaban ben dos ventos e recollían as cachoupas; istes recintos, e tocante ás suas medidas, podemolos poñer en: Meirandes - 700x300 aprox. (Tegra).

Medios - 100x100 (Viladonga).

Pequenos - 85x60 (Terroso).

Istos recintos dibuxan na sua planta complicadas formas, xeralmente circulares ou ovaladas, con recinto único, con doble recinto ou con varios recintos, asegún o pidan as condicions estratéxicas do lugar:

Coutos recortados pola erosión.

Rebordecháns recortados polos ríos

Espolóns nas caídas montañosas

A silueta do castro é ben enxebre na nosa paisaxe, sempre asomando vixiante nos outeiros medianos e sempre co cruceiro

ou coa ermida, enseñas da cristianización e de que aquello era precisamente un lugar pago.

No castro hai outras construccions subterráneas, as trabes, galerías, puzos, obra que hoxe dia aparecen a voltas nas lendas de tesouros, do pato que se botou por aquil burato do castro e foi parar ao río, de minas. A sua finalidade non sería somentes unha; cáibenos pensar nun medio pra se facer coa auga, pra fixur en caso de asedio, ou millor, como explotacións mineiras. Ista semellanza tanto se dan nos castros do Norde de Portugal como nos "Hillfort" de Bretaña e de Irlanda.

Todo un conxunto de inxeniería que no seu interior garda a arquitectura de habitación dunha xente que como fonte económica tiña a minería e a metalurxia, o liño e os pelexos. No escomenzo de século plantexou-

se o problema por parte dos arqueólogos portugueses dos recintos que no seu interior non ofrecen vivendas e que etiquetaron co nome de **castro** polas suas condicions defensivas, namementres que **citania** serían os grandes núcleos habitados. A idea perdeu creto de esaminados os topónimos, e coidándose a posibilidade da idea douradas construccions de material perecedero, madeira, pallabarro, ou mesmamente pedra que ben se pudo levar para os recintos nun momento de roturación das fincas e de construcción de casas, aproveitando o material proviente distes asentamentos da Protohistoria. De todos os xeitos, non faltan ises picos sagros que somentes teñen un cativo muro defensivo e que nos fai cavilar no seu carácter relixioso, defensivo... o San Trocado, Readegos... Todo un mundo do pasado ainda por traballar.

andando a terra

DE MONFORTE DE LEMOS
DEICA A CRUÑA,
PASANDO
POR RIVAS PEQUENAS

Os días que antecederon ó 17 de maio foron de auténtica primavera. Semellaba que o vrou viña de verdade. A natureza agromou con forza. O sol quentaba forte. Servidor que, de cando en vez, fai as suas viaxes en parte pra civilizarse algo, que boa falla lle fai, pillou o tren en Monforte de Lemos pra achegarse deica A Cruña. E foi, moi atento, ledo e competente, ollando a paisaxe pola ventañia. Nunca o mundo lle semellou tan fermoso e cumprido. O ceo, azul e limpo, ainda que en algunos lugares houbera unha pequena brétema a ras de terra, contrastaba coa increíble cantidade de verdes que agromaba por tódolos lados. Moitas ábores frutales xa estaban en fro. A branura da fro das cerdeiras era impresionante. Tantos eran os verdes, tan abundantes e luxuriosos, que agachaban incruso esas arrepian-

tes construccions, que se andan a facer en vilas e aldeas e que tan mal acaen na nosa paisaxe.

O pouco de saír o tren da estación de Monforte de Lemos, denantes de chegar a estación de Bóveda, contemplamos, no medio dunha chaira, a parroquia de Rivas Pequenas: unhas casas grises das que sobresai o campañario da eirexa parroquial. A paisaxe destes lugares lembranos a nosa Terra Chá nativa. Rivas Pequenas era unha parroquia moi rica en arboredo. Agora, ó ben visto, van facer a concentración parcelaria. Con este motivo tiraron piñeira e carballeira. E convertiron a Rivas Pequenas nun lugar tristeiro, desolado, desamparado. A historia de sempre, monotonamente repetida. Posiblemente que os vellos piñeira e carballeira serán, no futuro, pastizales.

En Rivas Pequenas teñen os Maseda unha boa propiedade. O que a goberna é Ramón Maseda, solteirón e veciño de Monforte de Lemos, coñocido popularmente como o "Tranquilo".

Trátase dun home tranquilo de verdade. Na cidade do Cabe, como din os cronistas deportivos e outras xentes, Ramón o Tranquilo, é unha persoa popular e querida. O caso é que, hai xa ben anos, a altas horas da noite o Tranquilo iba deitar a súa casa de Rivas Pequenas. Pasou por unha das carballeiras da súa propiedade. E sentiu unhos golpes de brosa contra as ponlas dun carballo. O Tranquilo, con paso e orella de raposo, foise achegando deica o carballo que lle estaban repolando. Alcendeu unha linterna. No curuto do carballo atopouse cun veciño de Rivas Pequenas, moi coñecido e ainda amigo do Tranquilo. Ambos a dous estableceron, máis ou menos, o seguinte diálogo:

-¿Qué é o que fas ahí?
-O que fago, ben o ves.
-¿De quén e a carballeira, túa ou miña?
-Home, eso non se pregunta: a carballeira é túa.
-Pois eu non sei en que se coñece.
-E moi doado: en que tí

podes vir a ela de día e más de noite. E eu somentes podo vir de noite.

A cousa non pasou a maiores. O Tranquilo que, como dixen, é bó home, axudoulle a cargar a leña repolada ó seu veciño, botouelle unha mau no acarreiro. E como logo era día remataron na casa do "repolador" comendo unhas sopas de allo.

Rivas Pequenas vai quedar sin carballeira. Ou con moi poucos carballeira. Unha esceas como e que deixe descrita é posible que non se volva a repetir. Con eso da emigración —que non é ningunha broma nin cousa que se lle semelle— e más coa introducción do butano nas nosas aldeas, a xente non anda repolando pola noite nas carballeiras. De seguir así as cousas tampoco van quedar moitas carballeiras que repolar.

Despois de andar pola Cruña e de parolar longo cos amigos Pilar García Negro, Gisela —que ten un apelido eusker, non sei si Ozteia, que non lembro nunca, ainda que sí o segundo que coido que é Copo—, Perfeito e

outros e de despedir a Felipe Senén que iba nada menos que pra Venezuela e de parar en Betanzos medio día, pillei o tren pra retornar a tribu, como era de obligación.

Así que montei no tren na estación de Infesta axiña comecei a ver incendios forestais. Co arborado que non rematan as xentes dun xeito que imos chamar "natural", rematan os incendiarios. Un dos incendios apareceu ó pouco de saír de Infesta. O segundo aló por perto do apadeiro de Aranga, agora arruinado de todo, que dá mágoa ollalo. E o terceiro, moi importante, en Rábade. O fume do incendio de Rábade envolvía toda a vila. Era moi importante e supoño que produxo grandes perdidas.

Todo o gozo, a ledicia, o outimismo que alcendeu en servidor o viaxe de ida quedou toldada polo cabreo, a caraxe e a impotencia que produxo en mí a viaxe de volta. Eso dos incendios na nosa patria non ten nome. Vai sendo hora de tomar moi en serio esta cuestión.

o idioma

ULTIMO E DERRADEIRO

A confusión entre **último** e **derradeiro** obedece á mesma causa apontada para outros fenómenos diferencialistas. O que fala ou escrebe o noso idioma e é consciente das agresions a que está espusto por parte do español, tenta arredar o galego o más posibel de todo aquilo que se lle poda parecer. Eis a causa do diferencialismo, que nace, a maioría das veces, deste mecanismo de defensa que quer afastar o noso idioma até o extremo de borrar as coincidencias co idioma agresor, o español. Este intento calla, ás veces, na invención de formas incorrectas, porque nunca existiron na lingua, nem teñen

apoio popular nem xustificación fonética (é o caso de palabras erradas como "hourizonte", "ambiente", "cadeirádego", etc.). Outras veces, o que se fai é escoller, de duas palabras con significado contíguo, aquela que non ten paralelo en español (así, as veces, úsase sistemáticamente "pechar" por "cerrar" ou "rachar" por "romper" —exemplos dos que xa temos falado—, cando teñen diferencias na nosa lingua).

O exemplo que imos comentar hoxe pertence a este segundo caso. No noso idioma temos **último** e **derradeiro**. Este segundo adjetivo empégase moitas veces como sinónimo daquel, cando non quer dicir esactamen-

te o mesmo. DERRADEIRO é o último dunha serie, o que fica

atrás de todo, o final; isto é, detrás do "derradeiro" xa non ven ou non hai máis ningún. Fixemos o sentido correcto deste adjetivo, lembrándonos a sua etimoloxía, que o vincula ao advérbio latino RETRO ("atrás"). Por isto, non será correcto falarmos do "derradeiro antroido", por exemplo, porque esperamos celebrar o próximo ou do derradeiro viaxe (ao non ser que se pense non viaxar máis...). Falaremos, en cambio, do "derradeiro carballo", se vemos unha serie deles nunha carballeira ou do derradeiro neno dunha escursión, etc. A estampa de Castelao (pertencente a un dos seus álbums de guerra, Galicia mártir) que reproducimos ilustra

ben cál é o sentido correcto deste adjetivo. A lección do mestre foi efectivamente a derradeira, a sua propia vida. "A derradeira" ou "ao derradeiro" son expresions adverbiais derivadas deste adjetivo e o seu sentido é doador: ao remate de todo, ao final de todo.

Último, en cambio, ten un sentido más amplio, sen esta restricción. Despois dos últimos, ainda poden vir máis. Por iso, falaremos do último Nadal (o inmediatamente pasado), ou do último Día da Patria, quer dizer, o do ano 78, etc. Pola mesma razón, non diremos nunca: "o ano derradeiro" senón "o ano pasado" ou "o último ano".

Por MARIA PILAR GARCIA NEGRO

MUSICA

MISSA "SCALA ARETINA" DE FRANCISCO VALLS (1672 - 1747)

Obra presentada, na transcripción de Xosé López-Calo, na segunda parte dos concertos celebrados en Santiago (día 10 de Maio) e máis en Pontevedra (día 11 de Maio). Intérpretes: Solistas do London Oratory Choir, de Londres; Coro "Ars Musicae" de Pontevedra (dir. Margarita Guerra); Solistas da Orquestra da Coruña (dir. Roxelio Groba); Orgao positivo: Miguel del Arco; Arpa: María Rosa Calvo Manzano; Mestre concertador e director: John Hoban.

No século XVIII, nos anteriores, e ainda algúns anos despois, considerábase a figura do compositor como a dunha persoa obrigada ao cumprimento de seu traballo, o mesmo ca dos outros creadores —escultores, pintores, etc.—. Estes traballos que dende a Revolución Francesa se consideran como altas labouras espirituais, nos tempos precedentes a este movemento socio-político tiñanse por dignísimas labouras de oficio, máis sen esa categoría que as fai trascendentais. A música composta nestas circunstancias é música funcional, música de consumo —no senso da verba máis nobre, menos "comercial" do que nos tén afeitos a moderna sociedade—. Estes mestres traballaban daquela a sua arte dunha maneira artesana, de oficio; a posteridade, ou seja, a trascendencia posible da sua obra a xeracións vindeiras, era algo inimaxinable prás suas mentalidades, que non conocían máis atemporalidade que a do Ser Divino. Naturalmente, o concepto de música era pra estes mestres, e pra os seus coetáneos, ben diferente —por razóns parellas ás atinxentes aos compositores— ao actual. A estos músicos mancáballe o que entendemos nos por postura estética, a sua

única preocupación era a benfeitura da obra. Pola mesma razón, ignoraban o seu papel de protagonistas —superfíxio, no caso de Iles pasare pola cabeza, dunha vaidade pecaminosa— no capítulo correspondente da historia da música. A súa única preocupación, repito, era a benfeitura da obra. Era o seu traballo, o seu deber, o que Iles daba o pan. Excribían coa conciencia do efímero da vida da súa obra o uso unha ou varias veces da obra pra acompañar os oficios relixiosos.

As duras probas que habían de pasar os aspirantes as prazas de mestre de capela, garantizaban que o opositor triunfante era home de sólida formación. Por esta razón, a produción destes compositores é sempre correcta.

A obra que imos comentar téñomla de engranzar dentro das características que vimos de espoñer. Valls foi primeiro mestre de Capela de Santa María del Mar de Barcelona, e era ainda moi novo —24 anos— cando lle deron o mesmo posto na catedral da mesma cidade.

A Misa "Scala Aretina" débelle o seu nome ao **cantus firmus** sobor do que vai escrita. Trátase da escala predicada polo teórico Guido de Arezzo: Non é más menos que unha escala diatónica sen o séptimo grau, unha escala de seis sons, o esacordo. Daquela era tradición escribir as obras felixiosas sobor dun **cantus firmus** —melodia que Iles sirve de base aos contrapontos, non debemos confundila co tema dunha composición nen neste nem noutras casos— correspondente a unha melodia xa existente. Esta melodia podíase coller dun canto gregoriano ou dunha canción profana —ás veces mesmo profanadora— que lle daba o seu nome á obra. E por esto que as más das veces as composicións felixiosas da época levan nomes pintorescos que non teñen que

ver co contido da mesma —a misa de "L'homme armé" por exemplo—.

"Scala Aretina" está escrita pra 11 voces en tres coros, instrumentos —o grupo das coras fai o cuarto coro—, e máis continuo. Composta nos derradeiros tempos do imperio contrapuntístico, a obra acusa en varios aspectos. Así, o uso do continuo —baixo coas armonías indicadas por cifras— obriga ao compositor a concebir a obra tamén dende o punto de vista vertical. As 11 voces úsanse moitas veces como 11 partes diferentes, pro outras agrúpanse en tres bloques —correspondentes aos tres coros— que constitúen tres partes contrapuntísticas sendo ao tempo cada unha delas o conxunto das partes armonicas correspondentes e

monorítmicas —o ritmo do contraponto—. Este recurso empréstalle á obra unha dosis de acción alleo ao concepto tradicional da polifonía que a achega á expresividade clásica.

Nembargantes a misa de Valls que estamos a comentar ten más cualidades que as propias do bon oficio. En certos pasaxes, os efectos de dramatismo, sofrimento, recollemento, alegria, adoración, etc., percurridos e acabados polo seu utor para axudar aos fieles a se poñer na disposición de ánimo necesaria pra cada intre da misa, fan dela unha belida constancia da alma sensible e artística que se agacha tras do oficio artesano do seu autor.

A audición desta misa, así como a edición da partitura —transcripción das particellas conservadas na Biblioteca central de Barcelona— témosllelas de gradecer ao ilustre musicólogo Xosé López-Calo. As crónicas das notas do programa de man sobre da misa son así mesmo da

sua autoría. Posiblemente a recuperación desta misa sería unha aportación moi importante ao coñecemento do panorama da música española —alomenos catalana— do dazaoito, século este considerado case desértico no

que a produción musical se refire no territorio estatal.

Quédame no tinteo ainda o tema da controversia suscitada por un pasaxe desta misa —novenha sen preparación— entre os teóricos do tempo. Pro aquí teríamos que nos espallar sobre do que aquelas "teses" teóricas —xa que non artísticas— suponían daquela cuestión que viría concretar máis o concepto que da arte musical tiñan os músicos —e sobor de todo os teóricos da música, caste estinguida ou en vías de extinción nos nosos tempos, a Deus gracias— do dazaoito.

MARGARITA SOTO VISO

COMIC

XOFRE REVISTA DE HISTORIA GALEGA

O 17 de maio saía do prelo a revista XOFRE. Unha ollada rápida a revista clareounos que pouco se tivera en conta os precedentes inda recentes do comic galego, dende que alá polo ano 71, Reimundo Patiño dibuxara a historieta moral "O home que falaba vegliota" e Xaquín Marín publicara as primeiras historietas na desaparecida revista "Chan".

Xurdira, daquela o comic galego, coa vontade de recuperar un xeito de expresión e comunicación pró cultura galega, entroncado coa tradición, protetendo xa, facer comic moder-

no, no máis amplio senso da expresión. Tentábase tamén veicular contidos progresistas, a traves de guionis que resultaban, na maioría, novos na nosa cultura, pro tamén con fondas raíxames.

XOFRE, xurde quizais, por outras motivacións, e tendo máis en conta, o comic "rollo" (alguns dibuxantes) ou no millor dos casos a dibuxantes españoles como Esteban Maroto que mesmamente semella que é o dibuxante que realiza a millor historia da publicación.

Da mágoa ollar a primeira revista de comic en galego (que non a primeira REVISTA GALEGA e en galego: "A cova das choias", publicada xa fai anos en Xinebra, cun soio núm-

de vida), e da mágoa non solo porque en xeral, a calidade da mesma deixe moito que desejar, senón tamén porque dende o principio ao fin parecenos estar ollando algo que, posteriormente traducido, podería estar feito en calqueira lugar. Nin siquera o guión do "Maroto galego" ten algo que ver cunha pretendida lenda popular ou un conto galego de tintes medievais; o sino, o destino, o fatalismo semellan estar sacados da más pura tradición castelán ou de autores españoles coma Calderón ou afins.

Polo demais a indefición xeral da revista é evidente; mais parece unha ensalada de dibuxos que outra cousa; inda salvando traballos (poucos) que ven polo escelente "dibujo maroto" ou pola cantidade de recursos, soltura do dibuxo e coñecemento da lingua do comic no caso de Ricardo Lázaro, a totalidade da publicación caesenos das mans.

ORRAB

música que flue como a auga dunha fonte ao longo dos sete discos. Resulta sorprendente a coerencia interna do ciclo, interpretado cunha perspectiva unitaria sen perda da personalidade de cada sinfonía".

Robert Schumann.— As catro sinfonías.

New York Philharmonic Orchestra.— Dtor.— Leonard Bernstein.

CBS-Maestro. S-61926/27/28 (Lps e Cassettes independentes).

"A prestixiosa serie económica de CBS engade ao seu catálogo de ciclos románticos básicos o integral sinfónico de Schumann na fermosa versión de Bernstein. Recomendable por calidade e precio".

Os gaiteiros de Lavadores. Columbia.

"Non recibimos este disco, polo que non podemos comentalo".

axenda

CONCERTOS

2 de xunio.— Coral Polifónico de Pontevedra. No Museo do Pobo Galego. 20 h. Organiza Agrupación de Libreiros de Galicia. Santiago.

3 de xunio.— "Ballet Gallego Rey de Viana". Museo do Pobo Galego. 20 h. Organiza Agrupación de Libreiros de Galicia. Santiago.

2 e 3 de xunio.— "Festa popular" en Lugo. "A Roda", "O Carro", "Fuxan os Ventos", "Tangarao", os grupos de rock "Trilogía" e "Saudade", etc. Conversas con Alan Stivell e Gwendal.

CINE

"El maquinista de la General". De Buster Keaton. Cine-Club Marín. Cine Avenida 10 1/4.

Sternsteinhoff. De H. W. Geissendorfer (1976). Cor. 130 min. Cine-Club "Padre Feijoo". Na Casa da Cultura. Rua do Concello 9. Ourense.

ACTOS

IV Xornadas internacionais do CIEMEN. Seminario internacional sobre "minorías étnicas e nacionais". Este carto será sobre "Feito nacional: lingua, territorio, migracións". Especialistas dos Países Cataláns, Galicia, Bretaña, Québec, Occitania, Estado Italiano, Flandres...

Na Abadía de Cuixá, Catalunya Nord. Enderezo: CIEMEN. Abadía de Cuixá. 66500 — PRDA (Pyr. Or.). FRANCIA. As ponencias serán en lingua orixinal.

CONCURSOS

"Meigas e Trasgos" de Sarria, a traves da súa "Comisión Xuvenil", convoca un concurso de contos "homenaxe o neno neste seu ano internacional". Prá rapaces de 14 a 18 anos, residentes en Galicia ou fora. De tema libre, pro sobre os nenos. Máxima estensión de 4 folios por

unha cara, podendo presentar cada participante hasta catro traballos.

Mandaranse, debidamente identificados, a Segredaría de "Meigas e Trasgos", CIT de Sarria, antes do 17 de xunio. Haberá un premio único de 3.000 pesetas e diploma. O fallo farase público o 24 de xunio, festa de San Xoán, padroeiro da vila de Sarria.

MOSTRAS

Sevillano. Pinturas. En Sargadelos, Santiago. Deica o 9 de xunio.

O libro galego onte e hoxe. Museo do Pobo Galego. Santiago, deica o 3 de xunio. Organiza a Agrupación de Libreiros de Galicia.

PUBLICACIONES

Xerfa. Grupo cultural galego de Euskadi. Boletín sobre o Día das Letras Galegas. Con varias biografías e reseñas breves sobre varios escritores galegos.

DISCOS

DISCO DA SEMA

Ludwig van Beethoven.— As nove sinfonías. Orquesta de Cleveland. Dtor.— George Szell. CBS-MasterWorks. S77706 (7 Lps.). Precio oferta: 3.500 Pts. Interpretación: 10 — Grabación: entre 8 e 9.

"De todos os calificativos posibles que lle adicar a esta interpretación da integral beethoveniana somente se nos ocurre a de "namorada". Szell parece respirar ao compás da

"LOSTREGO", A CULTURA GALEGA NA EMIGRACION

LUIS G. LABANDEIRA

rista ruín e antigalego "Centro Gallego de Madrid".

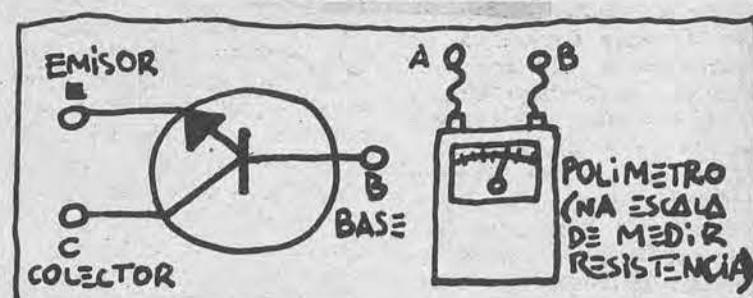
A pesares da falla de medios, mesmo dun local axeitado, velai están, por citar algún dos últimos actos organizados por LOSTREGO, as táboas redondas, as conferencias, as exposiciones de cerámica galega, un recital de FUXAN OS VENTOS ao que asistiron unhas duas mil (2.000) persoas, e outras moitas que quedaron fora por falta de localidades... Agora, co gallo do DÍA DAS LETRAS GALEGAS; "Lostrego" montou unha "Semá cultural". ¡Ah! e o grupo de gaitas desta Agrupación, saídos da "Escola de gaitas" que nela funciona, que aparte de ser moi conocido en certos ambientes da cidade, porque tanto os podés ver nas festas dun barrio, como nunha romería ou nunha manifestación, son unha mostra do que é a verdadeira música popular galega pra aqueles que coidaban que o noso folclore era eso que fan os estereotipados, insípidos e asépticos grupos das "Casas Regionais" ou "Centros Gallegos" espallados por diversas cidades do Estado.

Pra nos decatar mellor do que

é "Lostrego", falamos co seu presidente, Xosé Lois Seoane, químico do "Consello Superior de Investigaciones Científicas", que nos conta cómo non teñen ningunha caste de axuda oficial e como todos os fondos os sacan das cuotas dos socios e máis de actividades coma venda de libros, rifas, exposiciones, recitais, etc., que eles organizan; falounos tamén das relacións de amistade e colaboración que teñen con entidades culturais, que son moitas veces as que lle prestan os locais pra aqueles actos que non se celebran no que a Agrupación tén na rúa do Barquillo, mesmo á veiría da Cibeles, no que cando pasamos por ali se estaba artellando o traballo pra organizar os actos do "Día das Letras Galegas"; os postos, os recitais, as conferencias, a queimada...

Por outra banda, na emigración reproducense, con mais ou menos forza, as contradiccións que se poden apreciar en Galicia, e LOSTREGO é quen leva o fachao, prá emigración galega en Madrid, da nosa cultura, que non é unha cousa abstrata nin allea á realidade: é a cultura que fai un pobo espallado na loita pola sua liberación.

CURSO DE ELECTRONICA Como comprobar se un transistor está averiado

Que ninguén entenda que nós estamos a referir a un aparato de radio. Transistor é, como sabemos polos símbolos que saíron no seu día, un compónente electrónico que tén a función de amplificar un sinal que lle introducimos.

E así cando está en perfecto estado.

Transistores de potencia.— As "Tomas" do polímetro (A e B) conectanse no emisor (e) e na base (b) do transistor. Entón, a lectura no polímetro será de 2 ; invertindo as "Tomas" do polímetro e a medición será case cero; invertindo, a lectura será case infinito.

Logo conectamos as "Tomas" no emisor (e) e no colector (c), e as medicións serán de mais de

100 ; invertindo as "Tomas", a lectura será a mesma. Se un transistor de potencia dá estas medicións no polímetro, o transistor está ben.

Transistores de baixa potencia.—

Nestes a comprobación é más longa. Conectamos as "Tomas" no (e) e na (b), e a medición será case cero; invertindo, a lectura será case infinito.

Coas "Tomas" conectadas a (b) e ao (c), unha lectura dará

case cero, e a outra case infinito.

Coas "Tomas" no (e) e no (c), unha lectura dará más de 5000 , e invertindo dará o mesmo.

XOSE RAMON RODRIGUEZ FERNANDEZ

CARTAS

VISIONS CATALANAS DA MUSICA GALEGA

Compañeros: Dirixi esta carta pra falar, ainda que de forma breve, do grupo musical "Fuxan os Ventos" e da sua actuación (por primeira vez en Catalunya).

Quedei moi impresionado pola sua calidad musical, tanto vocal como instrumental. Por todo isto vaia a miña felicitación.

Emporeso, despois de ollar o programa de man —por certo, escrito en castelán— editado pola

casa discográfica, e más en concreto un punto da sua definición musical-político-cultural, quedei confundido.

Reproduzo o testo do programa: "...5. Dentro de las corrientes culturales gallegas, se queda con la popular y rechaza la hecha por intelectuales para el pueblo desde fuera del pueblo. Esto traducido a la música, supone que ni admite las fórmulas adaptadas por otros músicos de la "nova canción galega" que hacen música en gallego, pero sin lenguaje musical gallego.

6. Adopts una postura de investigación de la música gallega intentando hacer una música de resistencia a las intromisiones de fuera, caracterizada por su fidelidad a los patrones musicales gallegos y al tratamiento popular de los temas...".

Perante iste anaco do seu programa, ainda que acepto ao grupo "Fuxan os Ventos" pola sua laboura de investigación, adaptacións, etc., eu non poido aceptar a sua visión esclusiva "dos músicos intelectuais".

Penso que a música de todo país non é somente a sua música tradicional, folclórica, a música de sempre, ou seja, unha música que no 90 por cento dos casos coincide coa música rural, e máis en Galicia, que o desenvolvemento urbano tén pouco máis de cien anos (desenvolvemento industrial-urbano, entendamos).

Por todo iso, penso que a laboura de "Fuxan os Ventos" é non somente moi importante, senón case vital prá permanencia de moitas manifestacións de cultura popular musical. Pero todo esto non é motivo pra despreciar aos músicos "intele-

tuais" (ou seja, ¿da cidade?), músicos que son, non somente os primeiros na dictadura en cantar en gallego, como galegos e pra os galegos, senón tamén os músicos que constituen boa parte (por non decir a maioría) da música galega actual: Casabella, Bibiano, Benedicto, Cao, Prada, etc.

Por tanto, entendo que a visión que da música popular teñen "Fuxan os Ventos" é agrarista, sinxela, populista, por non decir arcaizante. Deben comprender que a música galega evoluciona e vese influenciada pola música (clásica, popular ou contemporánea) doutros países, e que as cidades (A Coruña, O Ferrol, Vigo) industriais, obreras, son unha realidade irreversible, e que posiblemente os obreiros compartirán a xota ou a muñeira co rock, o blues ou a pura pachanga (esto sí convén desterrala).

Salvando as distancias (que tampouco son tantas), ¿son músicos intelectuais os cantantes cataláns Raimon, Llach, Pi de la Serra, María del Mar, etc.? ¿Qué sería da música catalana sen os que cantan rock en catalán: Sisa, Pau Riba, C.E. Dharma? ¿Qué sería da música catalana se somente cantaramos sardanas, "violas i romanís", "pastorettes" e "la Verge de Montserrat"?

Polo tanto, aconsello a "Fuxan os Ventos" que replantexen a sua posición e comprendan que eles e os outros músicos (non somente os ex-Voces Ceibes, senón tamén os clásicos, os rock, etc.), non son esclusivos, senón complementarios, e que todos son e serán a música galega dos

nossos anos.

Una forta abracada,

JOAQUIM VENTURA
Barcelona

MEU POBO GALEGO

Prós galegos-galegos

Emigrantes nosos.

Nossos emigrados,
iqué lonxe vos levan
pra ser estruxados!
Naide vos defende
de borbós i enganos.
Vos levan e tran
coma fan co gando.

Meu pobo galego,
loitando oponám osnos
co sacho e ca fouce
a non ser escravos.
Con azos loitemos
pra ser libertados
dos caciques-lobos,
de alacrés e sapos.

Pra todos ser ceibes,
galegos, iérgamonos!
crebando a cadea
que nos ten atados.

Da nosa persoa
donos nós sexamos.
E da nosa terra.
E dos nosos carcos.

Loitando,
i berremos!

¡Non máis asoballo! ...
¡Abaixo os caciques! ...
¡Abaixo os tiranos!

iGalegos, galegos,
dunha vez ergámonos!
Nunha man a fouce.
E na outra un carbalo

MARIANO L. LOPEZ

ANUNCIOS DE BALDE

Pisos e apartamentos na praia de Cabanas (ría de Ares). Tempada de vrán. Teléfono (981) 431063.

Busco o núm. 1 da revista "Gallaecia". Xan X. Mariño Reino. Espírito Santo x/n. NOIA.

Véndese equipo fotográfico, a saber: Cámara Práctica super TL2. Objetivo Pentacón 118. Duplicador Kenko. Filtro Y 2-Kenko. Tubos de estensión. Chamar ao 419186 de VIGO. Preguntar por Xan.

Interésanme chaves de ferreiro pra colección. Animádeos. Iria Molleda Silva. C/ Borrás, 1-11, 1-cuarta. BARCELONA-33 (1).

Dou clases a nenos de preescolar e deixa cuarto de EXB. Ou senón, tamén coíndaría pequenos polas mariñas ou polas tardes. Chámome Mari Carmen e vivo na rua das Hortas-53. Santiago.

Estou a percura de lendas, cantigas, hestorias... sobrío do Carballo da Portela. Agradecería moito e contestarei. O meu endereço: Sindo Xavier Cuñarro Pintos, Sala de Dirección (Correos). PALMA DE MALLORCA.

Ando a busca os folletos "A Lonxa" e "Gándaras e Brañas", que publicou ALBE. (Ou mesmo unha fotocopia deles). Xosé Marra. Patio de Madres 15-terceiro. SANTIA- GO.

Gustariame intercambiar adesivos con rapaces-as de todo o Estado Español, especialmente Euskadi e Catalunya. Escríbete a Xulio Fonteche, rua División Azul, terceiro. A Coruña.

Troco pegatinas de partidos e organizacións revolucionarias de todas as nacións. Poñerse en contacto escribindo a M. Carmeñ Morón. R/Pincelos 25. Madrid-18.

A NOSA TERRA

IMOS QUEDANDO SEN AR, SEN AUGA, SEN TERRA...

Informe recollido de obra inédita de Ezequiel Ander—EGG La biosfera agredida.

Resulta alarmante observar o panorama que presenta a biosfera, desertización da terra, polución da atmósfera, deterioro de auga dos ríos e dos lagos, contaminación dos mares, alimentos "envenenados" polos aditivos, unha agricultura "bébeda" polos produtos químicos, montes decotados e destruidos de maneira irracional, praguicidio de nefastos efectos sobre os ecosistemas, alteracións do clima, utilización dunha forma demencial da enerxía, en fin, unha sociedade de despilfarro que sobrepasou a capacidade teñestre pra observar certos desfeitos transformando o planeta nun inmensa ciscallada.

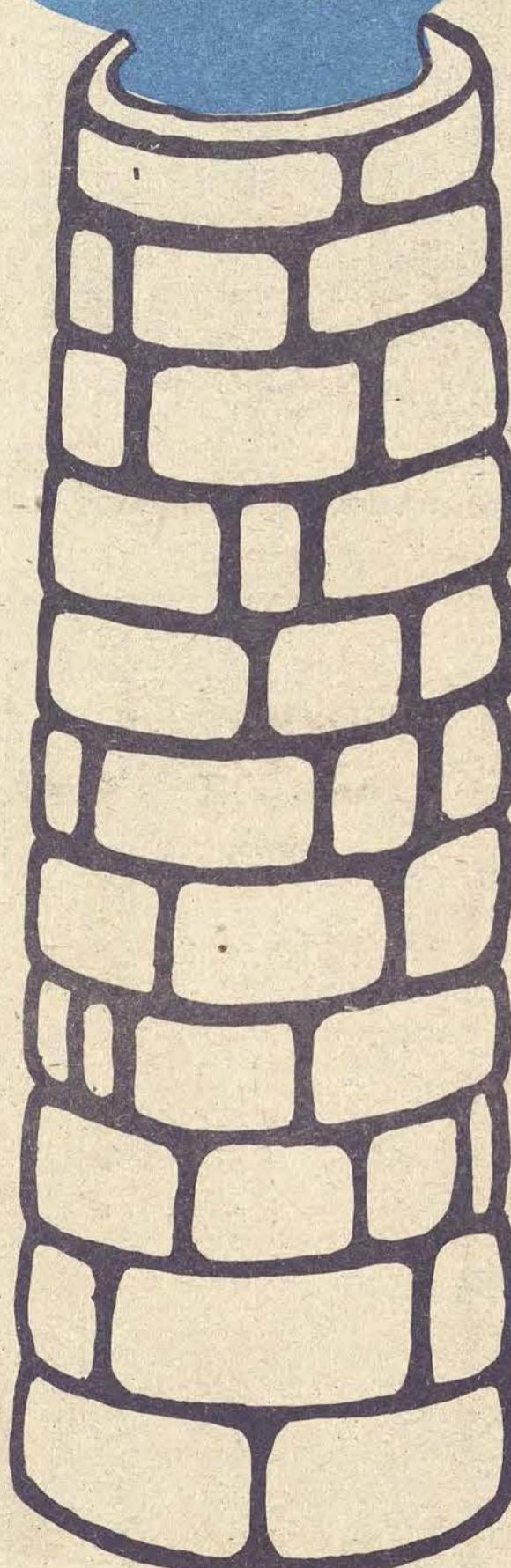
Cando xa se teñen vencidas case todas as prgas e pestes que asolaron a humanidade, topámanos con unha nova "peste" que nos destrúe: a contaminación e o deterioro do medio ambiente... A ONU e a UNESCO falan de que de manterse as tendencias actuais no deterioro do medio, deiquí a medio século o desastre ecológico será inevitable. A clave non está en siñalar as formas de contaminación ou en facer propostas técnicas salvadoras; habería máis ben que descifrar a cosmovisión vixente, que concibe ao home como sínxelo obxeto de consumo. Non é o desenrollo en sí o que contamina e agrede ecolóxicamente, senón un determinado tipo e modelo de desenrollo.

A DESERTIZACION

Deica o ano 70, a contaminación nunca se plantexou como problema, e o cadro que presenta hoxendía arrepiá como imos ver nas diversas manifestacións en que se presenta. O chan vaise desgradando e a terra vólvese ás carreiras nun gran deserto. Dous tipos de factores inflúen neste proceso; por unha banda a acción natural da propia dinámica da natureza (erosión, asolagamentos) e noutras circunstancias, pola mesma acción do home (mala utilización do chan, tala de montes, regadíos desaxeitados pastoreo escesivo etc.). Todo esto producia un longo proceso de desertización que xa case tragou o 40 por cen das terras do mundo aptas pra o cultivo. Pra valorar este porcentaxe, teñamos en conta que arredor do 1880, a terra clasificada como desértica representaba o 9,5 por cen do total.. Resulta que no mundo desetizáñase uns 50.000 Kms cadrados de terras ao ano a traveso da erosión provocada pola home, e non evitada mediante plantacións e outras defensas acaídas. Son pra salientar tamén os 30 millóns de Kms cadrados que están en situación de risco de desertización.

"A CRISIS DA AUGA"

A visión dos que falan da "crisis da auga" vindeira seguramente non seña moi disparatada. A auga contaminase por diversas e variadas causas. As residuais urbanas chegan a nivel moi elevados. A contaminación que produce a industria como resultado dos refugallas constitúe a causa más grave de contaminación e deterioro das augas, e os principais elementos nocivos que levan estas augas contaminadas das industrias son: petróleo, hidrocarburos, breas, aceites, minerais, fosfatos, nitratos fluoruros, metais tóxicos, radioactividade e deterxentes. E hai que engadir a elevación de temperaturas debidas a refigeración de centrais nucleares e térmicas que afectan á auga, modificando seriamente as suas calidades biolóxicas. A utilizar abonos, praguicidas, herbicidas e pesticidas, a agricultura tamén pode ser orixe de contaminación. Anque as augas poseen unha gran capacidade de autorexeneración, cando as sustancias orgánicas e químicas pasan certas lindes de concentración, xa non se poden rexenerar. Esto sucede nos ríos, mares e lagos, pro tamén se está espallando polas augas subterráneas, ao filtrarse a traveso do chan as sustancias químicas. E preciso facer referencia á desecación de zonas con augas pouco fondas que constituen en erro ecológico non sempre concebido como tal, pois estas zonas xogan un papel de regulación e equilibrio, do actuar

como unha especie de esponxa que absorbe a auga cando chove pra logo ir cedendo a cando o tempo é seco; por unha parte son unha salvagarda contra os asolagamentos, e por outra, constitúen un nivel regulador da capa freática. Ao facer desaparecer os pantanos, lagoas, lameiras e turbeiras fanse desaparecer a gran variedade e riqueza de especies animais e

vexetais, rechando todo o equilibrio ecolóxico. Todas estas formas contaminantes tamén afectan ao mar, pero hai dous elementos que son os principais nemigos: o petróleo e o mercurio. Unhas 200.000 Tm é o promedio anual de petróleo que recibe o mar por culpa de accidentes; a esto engadámoslle máis dun millón de Tm debidos a limpieza dos depósitos dos petroleiros e máis outras 500.000 Tm que proveñen de lavado doutro tipo de buque e da sua maquinaria. Quedan moitas máis fontes de contaminación do mar por petróleo, coma as toneladas que aportan os ríos, etc.

En 1978, o Instituto Español de Oceanografía revelaba que os verquidos dos buques europeos, que transitaban porto das costas galegas supoñen sobre o 3 por cen do millón e medio de toneladas que transportan a coito. Este verquido orixinario do levado dos tanques ameaza seriamente ás costas galego-portuguesas, ao mesmo tempo que ao banco pesqueiro canario-africano. Entre as consecuencias topámonos con que entre outras impide a evaporación das augas, incidindo sobre das choivas; ao non deixar pasar a luz, o placton morre e sen este desaparece a oxigenación e a vida, e hasta amingo a capacidade reproductora dos animais. Tamén as algas, que tanta importancia ecológica teñen, están o se ver seriamente danadas. En canto á contaminación polo mercurio, funciona como un veneno que se vai amoreando e reviste a perigosidade de que sigue a cadea biolóxica dende o planeton, pasando polos animais intermedios, deixa o home, que logo comería peixe ou mexillóns, por exemplo, moi contaminados, hasta o punto de poder producirlle a morte.

O AR

Na contaminación do ar hai catro factores que actuán como axentes: a emisión de gases polos establecementos industriais a traveso dos seus dispositivos de descarga, a combustión de equipos de calefacción a Diesel, fueloil, petróleo crudo e carbón, os incineradores ou queimadores de basoira e os gases de escape dos vehículos de motor de explosión. As sustancias contaminantes do ar son máis dun cento, pro e o monóxido de carbono, os hidrocarburos e os óxidos de nitróxeno, especialmente este último, os más importantes. Os efectos desta contaminación tamén son moi importantes: dana a saúde dos habitantes das grandes cidades, ameaza a flora e a fauna de mares e continentes, altera o clima e deteriora a protección estratosférica de ozono.

O ruido é outro tipo de contaminación (auditiva) que repercuté sobre a saúde do home, producindolle alteracións fisiolóxicas e psicolóxicas asegnado a intensidade, frecuencia e duración que teñan. Dentro deste deterioro de calidade de vida que o entorno contaminado produce, topámonos deteriorados os alimentos que consumimos. Así, topámonos alimentándonos con productos contaminados ou alterados debido a utilización de aditivos; ou tamén ás malas conxelacións e as falsificacións, así como a contaminación química do medio ambiente.

Parece por último que camiñamos cara unha civilización de basoira. A basoira é hoxe un dos principais problemas das cidades. As causas podem ser: o crecemento demográfico, na concentración da poboación, no uso cada vez máis xeralizado dos plásticos e da utilización de bens materiais de rapida obsolescencia. Afecta á saúde, estropia a paisaxe e en moitos sitios está producindo desequilibrios nos ecosistemas, amén de contaminar as augas superficiais e subterráneas.

Hastra eiquí un pouco o diagnóstico das diferentes formas de agresión ecológica vistas no seu conxunto; e preciso recordar que a superación da agresión ecológica virá dada por unha doble acción aplicando a ciencia e a tecnoloxía, pra correxir os errores e pra prever outros posibles, e ir asumindo un estilo de vida personal e social que cambie cara formas novas a relación do home coa natureza.